

Připravenost obyvatel obce Polešovice na mimořádné události

Marika Jančíková

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Marika Jančíková**
Osobní číslo: **L21394**
Studijní program: **B1032A020002 Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Připravenost obyvatel obce Polešovice na mimořádné události**

Zásady pro vypracování

- Popište problematiku ochrany obyvatelstva a mimořádných událostí, včetně právního rámce.
- Proveďte analýzu současného stavu připravenosti obyvatel v obci Polešovice.
- Na základě provedených analýz zpracujte návrhová opatření pro zlepšení současného stavu.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. HADDOW, George D., Jane A. BULLOCK a Damon P. COPPOLA. *Introduction to emergency management*. 7. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2020. ISBN 978-0-12-817139-4.
2. ŘEHÁK, David, Bohumír MARTÍNEK a Petra LEGIERSKÁ. *Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb*. 2.rozšířené vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum, 2019. ISBN 978-80-7385-220-7.
3. ŠENOVSKEÝ, Pavel. *Bezpečnost občanů a rizika v území*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum, 2015. ISBN 978-80-7385-172-9.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martin Džermanský**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **3. května 2024**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 4. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 3.5.2024

Jméno a příjmení studenta: Marika Jančíková

.....
podpis studenta

ABSTRAKT

Bakalářská práce pod názvem „Připravenost obyvatel obce Polešovice na mimořádné události“ je rozdělena na část teoretickou a část praktickou. Teoretická část obsahuje základní legislativu , která souvisí s tématem a také vymezuje základní pojmy. Dále je v teoretické části popsána ochrana obyvatelstva, integrovaný záchranný systém a členění mimořádných událostí. Praktická část obsahuje základní údaje o městyse Polešovice a také analýzu současného stavu. Další kapitoly jsou věnovány dotazníkovému šetření a následnému vyhodnocení včetně hodnocení rizik. Poslední část definuje návrhy pro lepší připravenost obyvatelstva obce Polešovice.

Klíčová slova: hrozba, mimořádná událost, ochrana obyvatelstva, připravenost obyvatelstva, riziko

ABSTRACT

The bachelor thesis entitled „Preparedness of Polešovice residents for extraordinary events“ is divided into a theoretical part and practical part. The theoretical part contains basic legislation that is related to the topic and also defines basic terms. Furthermore, the theoretical part describes the protection of the population, the integrated rescue system and the breakdown of extraordinary events. The practical part contains basic data about the village of Polešovice and also an analysis of the current situation. Further chapters are devoted to the questionnaire survey and subsequent evaluation including risk assessment. The last part defines proposals for better preparedness of the population of Polešovice.

Keywords: threat, extraordinary event, protection of the population, population preparedness, risk

Ráda bych zde vyjádřila dík panu Ing. Martinovi Džermanskému za jeho rady a doporučení při vedení této bakalářské práce.

Velké díky patří mé rodině, přítelovi a blízkým za podporu a trpělivost při mém studiu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 PRÁVNÍ RÁMEC	11
2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	14
3 OCHRANA OBYVATELSTVA	16
3.1 HISTORICKÝ VÝVOJ OCHRANY OBYVATELSTVA	16
3.2 CIVILNÍ PROTILETECKÁ OBRANA	17
3.3 CIVILNÍ OBRANA	17
3.4 CIVILNÍ OCHRANA	18
3.5 OCHRANA OBYVATELSTVA	19
4 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM	20
4.1 HISTORIE A VÝVOJ V ČESKÉ REPUBLICE	20
4.2 ZÁKLADNÍ SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	21
4.3 OSTATNÍ SLOŽKY INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	23
5 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI.....	25
5.1 NATUROGENNÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	25
5.2 ANTROPOGENNÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	26
5.3 KRIZOVÉ STAVY	26
DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI.....	28
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	29
6 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O MĚSTYSU POLEŠOVICE	30
7 ANALÝZA AKTUÁLNÍHO STAVU	31
7.1 RIZIKA A HROZBY	31
7.1.1 Povodně.....	31
7.1.2 Sesuvy půdy	32
7.2 VAROVÁNÍ A VYROZUMĚNÍ	32
7.3 EVAKUACE A NOUZOVÉ PŘEŽITÍ OBYVATELSTVA	32
7.4 SLUŽBY, PODNIKY A SPOLKY V OBCI	33
8 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	35
9 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	50
10 HODNOCENÍ RIZIK	52
10.1 METODA „PNH“	52
10.2 VYHODNOCENÍ ANALÝZY „PNH“	53
11 NÁVRHOVÁ ČÁST.....	55

ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	59
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	64
SEZNAM OBRÁZKŮ	65
SEZNAM GRAFŮ	66
SEZNAM TABULEK.....	67
SEZNAM PŘÍLOH.....	68

ÚVOD

Ochrana obyvatelstva by měla být nejvyšší prioritou každé společnosti, a to jak před hrozbami, které jsou způsobeny člověkem, tak před těmi, které způsobuje sama příroda. Problémem lidstva je nevěřícnost, že hroby jsou opravdu reálné. Velká část lidí žijících na této planetě uvěří, až když dojde ke vzniku události, která negativně ovlivní život, jak vlastní, tak blízkých. Jedná se však o přirozenou povahu člověka.

Ikdyž je možné si myslet, že společnost je připravena veškerým hrozbám čelit, není tomu tak a představa opaku je velmi lákavá. Je možné se každý den přesvědčovat o tom, jak mimořádné události ovlivňují životy všech, ať už se jedná o prodlouženou cestu z práce vlivem dopravní nehody, nebo informace z médií o dalších politických konfliktech, které mohou končit ztrátami na lidských životech.

Stěžejním důvodem k výběru tématu byla bez pochyb aktuální problematika bezpečnosti ve světě, kdy není možné se stoprocentní jistotou říci, zda nebude muset obyvatelstvo v budoucnosti čelit velmi vážným situacím, jako je například válečný konflikt. Nemusí se však jednat pouze o válečné konflikty, z historie je možné sledovat, jak se životy lidí v mžiku otočily vzhůru nohama vlivem pandemie COVID-19. I pro tyto události by mělo být obyvatelstvo připraveno a není lepší možností než začít u menších jednotek, jako jsou právě obce, nebo v tomto případě městys.

Cílem bakalářské práce je popsat problematiku ochrany obyvatelstva a mimořádných událostí, včetně právního rámce. Dalším cílem je analyzovat současný stav připravenosti obyvatel v obci Polešovice. Bude tak učiněno za použití dotazníkového šetření, určeného pro obyvatele zmíněné obce. Navazujícím cílem je následný návrh opatření, která by mohla vést ke zlepšení aktuálního stavu zmíněné problematiky. Dalším cílem je vyhodnocení rizik na území obce, a to pomocí výsledků z dotazníkového šetření v kombinaci se statistikou výjezdů Sboru dobrovolných hasičů obce Polešovice.

Pro naplnění cílů bakalářské práce bude využita kvantitativní metoda dotazníkového šetření, která je vhodná pro dotázání vysokého počtu respondentů. Rizika budou vyhodnocena pomocí polokvantitativní metody „PNH“.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ RÁMEC

Právní vymezení zaujímají ve společnosti klíčové postavení, neboť je pomocí nich dosahováno udržování pořádku, spravedlnosti a v neposlední řadě ochrany základních práv a svobod občanů. Právní předpisy v rámci ochrany obyvatelstva jsou zásadní pro vymezení základních informací, které pojednávají o přípravě na mimořádné události, záchranných a likvidačních pracích, o situacích před a po vyhlášení krizových stavů. V legislativě je také vymezena pravomoc státních orgánů a působnost orgánů územních samosprávných celků, dále jsou zde vymezeny povinnosti právnických osob při přípravě na vznik mimořádných událostí. (MV-Generální ředitelství HZS, 2023)

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon je zásadním právním dokumentem pro vytvoření a fungování samostatného Českého státu. Obsahuje ústavní ustanovení, v nichž jsou stanoveny základní principy a hodnoty, na kterých je stát postaven. Dále definuje základní instituce a mechanismy, které jsou nezbytné pro fungování státní moci. Tento zákon má vysokou důležitost pro právní řád, jelikož vytváří ústavní rámec pro politický systém a občanské svobody v České republice. (Česko, 1993)

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Tento zákon má v gesci zajištění bezpečnosti státu, a to prostřednictvím bezpečnostních sil a krizových stavů. Zřizuje také Bezpečnostní radu státu a je nedílnou součástí ústavního pořádku České republiky. (Česko, 1998)

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Zákon o integrovaném záchranném systému (dále jen „IZS“) vytváří v České republice rámec pro organizaci a koordinaci záchranných a krizových situací. Definuje jednotlivé základní a ostatní složky IZS, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události. Obsahuje také základní definice pojmů souvisejících s problematikou. (Česko, 2000 a)

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Krizový zákon vymezuje působnost a pravomoc státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků, dále práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na možné krizové situace. (MV-Generální ředitelství HZS, 2023)

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon se týká přípravy hospodářských opatření v případě, že nastane stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav. (Česko, 2000 b)

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů

Pojednává o hospodárných činnostech s vodou, které ji definují jako ohroženou a nenahraditelnou složkou životního prostředí a zdroj. Hlavním účelem tohoto zákona je předcházení stavu nedostatku vody a přispívání k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Neposledním bodem je zajištění bezpečnosti vodních děl a ochrana před následky povodní a sucha. (Česko, 2001 a)

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Tento zákon pojednává o Policii České republiky a definuje jejich práva a povinnosti, řízení a organizaci. Hlavním úkolem policie je dle tohoto zákona chránit bezpečnost osob a majetku, odhalovat přestupky, trestné činy a jejich pachatele, ale také mnoho dalšího. (Česko, 2008)

Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

Obsahem zákona o zdravotnické záchranné službě (dále jen „ZZS“) jsou práva a povinnosti jejich poskytovatelů, podmínky pro zajištění připravenosti poskytovatele ZZS na řešení mimořádných událostí, krizových situací a také vykonávání veřejné správy v této oblasti. (Česko, 2011)

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru a o změně některých zákonů

Základním úkolem Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen „HZS“) je ochrana životů, zdraví, životního prostředí, zvířat a majetku před požáry a jinými mimořádnými událostmi nebo krizovými situacemi. HZS se také podílí na zajišťování

bezpečnosti České republiky, a to plněním a organizací úkolů, které vychází z ochrany obyvatelstva. (Česko, 2015)

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Vyhláška k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva stanovuje konkrétní postupy, pravidla a zodpovědnost v případě vzniku mimořádné události. Obsahem vyhlášky jsou opatření a směrnice pro orgány státní správy, obce a další složky v rámci ochrany obyvatelstva. (Česko, 2002)

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

Pojednává o součinnosti IZS a celkové koordinaci at' už na operační nebo strategické úrovni. Dále je obsahem spolupráce operačních středisek základních složek a její zásady, podrobnosti o úkolech operačních a informačních středisek a také související dokumentace. (Česko, 2001 b)

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Definuje úkoly, zásady a činnosti na úseku požární ochrany a ochrany obyvatelstva. (Česko, 2001 c)

Vyhláška č. 226/2015 Sb., o zásadách pro vymezení zóny havarijního plánování a postupu při jejím vymezení a o náležitostech obsahu vnějšího havarijního plánu a jeho struktury

Vymezuje základní pojmy, zásady pro vymezení zóny havarijního plánování, určení výchozí hranice, postupy a jiné náležitosti. (MV-Generální ředitelství HZS, 2023)

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Jedny z nejpřesnějších definic v oblasti ochrany obyvatelstva je možné nalézt v Terminologickém slovníku, který byl vydán Ministerstvem vnitra České republiky. Nejaktuálnější verze pochází z roku 2016. Většina zde zmíněných pojmů je tedy čerpána z platných zákonů, a právě terminologického slovníku.

Bezpečnost – *„je stav, kdy je systém schopen odolávat známým a předvídatelným vnějším a vnitřním hrozbám, které mohou negativně působit proti jednotlivým prvkům tak, aby byla zachována struktura systému, jeho stabilita, spolehlivost a chování v souladu s cílovostí.“* (MVČR, 2016)

Hrozba – definuje, jak vysoká je pravděpodobnost, že dojde ke vzniku mimořádné události ať způsobené člověkem či přírodou.

Riziko – představuje následek hrozby, tedy možnost, že z bezpečnostního hlediska nežádoucí událost vznikne. Riziko je také možno považovat za určitou nejistotu naplnění cílů. Pro předcházení těchto negativních jevů jsou zpracovávány analýzy rizik, které vycházejí z jednotlivých hrozeb.

Mimořádná událost – je situace, ke které dochází na základě nestandardní situace jako je například živelní pohroma, nezákonná činnost, havárie, nákaza nebo ohrožení bezpečnosti. Může být vyvolána přírodními vlivy, ale také činností člověka.

Krizová situace – je dle zákona o IZS mimořádnou událostí, u které dochází k narušení kritické infrastruktury či k jinému nebezpečí, kvůli kterému je nutné vyhlásit stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.

Krizové řízení – definuje souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení, které jsou zaměřeny na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování a organizování, ale také realizaci či kontrolu činností, které jsou prováděny v kombinaci s přípravou na krizové situace a jejich řešením.

Integrovaný záchranný systém – jedná se o součinnost složek IZS, zejména při přípravě na mimořádné události, provádění záchranných prací a realizaci prací likvidačních.

Ochrana obyvatelstva – plní úkoly civilní ochrany při ozbrojeném konfliktu, ale i mimo něj. Mezi další úkoly je možné zařadit varování, vyrozumění, evakuaci a nouzové přežití obyvatelstva. Cílem ochrany obyvatelstva je bezpečí života, zdraví a majetku. (MVČR, 2016)

Evakuace – je souhrn opatření organizačního a technického rázu. Cílem je zabezpečení osob, zvířat a věcných prostředků skrze přemístění z míst ohrožených mimořádnou událostí.

Evakuační zavazadlo – slouží jako balíček základních potravin a předmětů potřebných při krátkodobém opuštění místa pobytu. Mimo potraviny obsahuje evakuační zavazadlo také osobní doklady, předměty denní potřeby, peníze, cennosti, hygienické potřeby, léky, rádio, svítilnu, baterie, náhradní oděv, spací pytel, KPZ nebo jiné drobné předměty. (MVČR, 2016)

Jednotný systém varování a vyrozumění – je složen z koncových prvků varování a infrastruktury. Infrastruktura je tvořena zadávacím terminálem a komunikační sítí. Jednotný systém varování a vyrozumění disponuje funkcí spouštění sirény z centra, a to buď jednotlivě nebo všech najednou. (Hradil et al., 2018)

Koncové prvky varování – „jsou technická zařízení schopná vydávat varovný signál, např. sirény. Koncové prvky vyrozumění jsou technická zařízení schopná předat informaci orgánům krizového řízení, např. mobilní telefony. Hasičský záchranný sbor kraje umísťuje koncové prvky varování na území obcí s počtem nad 500 obyvatel, v 31 zónách havarijního plánování a v dalších místech možného vzniku mimořádné události. Varovný signál je stanovený způsob akustické aktivace koncových prvků varování obyvatelstva před hrozící nebo nastalou mimořádnou událostí.“ (MVČR, 2016)

Prevence – charakterizuje soubor opatření, která slouží jako předcházení vzniku mimořádné události antropogenního původu. Pokud není možné mimořádné události předejít, má za úkol alespoň zmírnit následky ještě předtím, než nastane. Opatření v rámci prevence mohou být rozlišována na aktivní a pasivní. Aktivními opatřeními se rozumí například výstavba systémů, které mají za úkol zamezit vzniku mimořádné události. Pasivní opatření spočívají ve výstavbě ochranných systémů, nebo také v edukaci obyvatelstva. (MVČR, 2023)

Varování – je možné chápat jako souhrn technických a organizačních opatření, které mají za úkol včasné upozornění obyvatelstva. Varování bývá zabezpečováno prostřednictvím orgánů veřejné správy a má podobu zejména varovného signálu a následovného informačního sdělení o povaze nebezpečí.

Vyrozumění – je souhrn opatření, a to technických a organizačních. Vyrozumění spočívá ve včasné předávání informací o mimořádné události, která hrozí nebo nastala. (MVČR, 2016)

3 OCHRANA OBYVATELSTVA

Ochrana obyvatelstva hraje zásadní roli v rámci bezpečnosti moderní společnosti. Bezpečnost občanů je prioritou, která vyžaduje komplexní přístup a koordinované úsilí ze strany státu, orgánů veřejné správy, ale i samotné společnosti.

Dnešním dnem je možné se jako obyvatelstvo potýkat s různými druhy hrozeb, ať už jde o přírodní katastrofy, kybernetické útoky, teroristické útoky či pandemie. Ochrana obyvatelstva jako taková tedy zahrnuje nejen fyzickou bezpečnost, ale také prevenci a řízení rizik spojených s různými nebezpečnými situacemi.

Pro reakci na hrozby a krizové situace je nutné vyvíjet efektivní systém, který zahrnuje vytváření plánů civilní ochrany, školení obyvatelstva pro případnou evakuaci nebo také zvládnutí první pomoci. Systém má také za úkol zajistit dostatek zdrojů pro rychlou a účinnou reakci v případě potřeby.

Ochrana obyvatelstva není pouze záležitostí krizového řízení, ale také dlouhodobého plánování a prevence. Jedná se o mnohostranný úkol, který vyžaduje součinnost všech složek společnosti. Zajištění bezpečí a pohody je společným cílem, který spojuje různé aktéry ve snaze vytvořit odolnou a bezpečnou společnost. (Hradil et al., 2018)

3.1 Historický vývoj ochrany obyvatelstva

Před rokem 1935 byla pozornost věnována především vojenské přípravě a s ní spojené obraně státu, která měla za úkol ochránit obyvatele v případě mimořádných událostí. Stále rostoucí politické napětí v druhé polovině 30. let s nástupem nacistického Německa však vedlo k vyššímu zdůrazňování důležitosti vojenské připravenosti. (Hradil et al., 2018)

První legislativní ustanovení týkající se přípravy občanů na obranu, ale i ochranu státu bylo zavedeno prostřednictvím zákona č. 184/1937 Sb., o branné výchově. Hlavním cílem této přípravy bylo zajištění informací o případných leteckých útocích v případě válečného konfliktu. Příprava byla členěna do fází v době míru, během vyhlášení leteckého a po jeho ukončení.

Po válečném období se ukázalo, že tato příprava nebyla zcela efektivní a nesplňovala tehdejší potřeby. V roce 1973 byl přijat zákon č. 73 o branné výchově a tím byl přístup k přípravě občanů změněn. Klíčovými prvky této přípravy byly znalosti týkající se způsobů vyrozumění a varování, postupy obyvatelstva v různých situacích včetně použití zbraní

hromadného ničení, a také použití individuálních a následně i kolektivních prostředků ochrany.

Počáteční Civilní protiletectká obrana se postupně vyvinula v Civilní obranu, poté Civilní ochranu a ke dnešnímu dni v Ochranu obyvatelstva, s tím, že každá z těchto historických etap představovala jiná, další opatření pro bezpečí občanů a státu. (Hradil et al., 2018)

3.2 Civilní protiletectká obrana

Vznikla v roce 1935 přijetím zákona č. 82 Sb., o ochraně a obraně proti leteckým útokům. Jejím řízením bylo pověřeno tehdejší ministerstvo vnitra. O tři léta později, v roce 1938 došlo k novele zákona z roku 1935, a to především z důvodu možného ohrožení České republiky Německem.

Hlavními úkoly civilní protiletectké ochrany (dále jen „CPO“) bylo zabezpečit obyvatelstvo plynovými maskami a dostatečným počtem úkrytů. V období okupace bylo řízení CPO přeraženo pod protektorátní policii a o rok později byly složky protektorátní CPO začleněny do Luftschtutzu, čímž vešly v platnost i jejich říšská nařízení.

Poválečný vývoj s sebou přinesl minimalizaci opatření, která byla vytvořena v závislosti na možnosti vzdušného napadení, a tak od roku 1946 docházelo k odstraňování ochranných staveb a zařízení. V roce 1948 došlo k zásadní změně formulace civilní ochrany včetně jejího materiálně-technického a personálního zabezpečení, a také principů, podle kterých byla organizována. V červenci roku 1951 bylo přijato Vládní usnesení o civilní obraně, které stanovilo Nařízení o základních úkolech a povinnostech v oblasti civilní obrany území Československé republiky. Toto usnesení výrazně ovlivnilo organizaci civilní obrany na mnoho let. Nově vzniklá civilní obrana byla začleněna do působnosti ministerstva vnitra a organizační strukturu tvořila převážně vojenská složka. (HZS, 2023)

3.3 Civilní obrana

V rámci přechodu na obranná opatření, která se týkala zbraní hromadného ničení v padesátých letech, došlo k mnoha kvalitativním změnám, kterým již neodpovídalo Nařízení o základních úkolech a povinnostech v civilní obraně republiky Československé z roku 1951. Proto došlo roku 1958 k přijetí nového právního dokumentu s názvem Usnesení vlády Republiky československé č. 49 o civilní obraně.

Počátkem šedesátých let minulého století došlo k přijetí dalšího zákona pod názvem Zákon č. 40/1961 Sb., o obraně Československé socialistické republiky. Stalo se tak nejen kvůli změně názvu státu, ale také kvůli změně územně administrativního uspořádání republiky.

Nově přijatým zákonem tak došlo k definitivnímu zrušení zákonů č. 82 z roku 1935, č. 75 z roku 1938 a již zmíněnému Usnesení vlády.

Mezi padesátými a šedesátými lety docházelo k výstavbě krytů pro obyvatelstvo v kategorizovaných prostorách a snaze o plošné zabezpečení obyvatelstva prostředky individuální protichemické ochrany. K 1. lednu roku 1976 došlo k významné změně v organizaci civilní obrany v důsledku teorie Varšavského bloku. Změna spočívala v přearování civilní obrany z působnosti ministerstva vnitra do působnosti ministerstva obrany. Rozhodnutí bylo motivováno potřebou vytvořit podmínky, které budou efektivní pro plnění úkolů v období branné pohotovosti státu. Celkově se také začalo uvažovat o rozšiřování role civilní obrany, a to zejména v oblasti prevence a likvidace při přírodních a antropogenních katastrofách v době míru. Avšak v tomto směru neexistoval žádný legislativní dokument, který by jasně stanovil pravomoci a postupy pro tuto činnost.

Za cílem vytvořit moderní systém ochrany obyvatelstva byl v roce 1990 spuštěn proces transformace civilní obrany, a tak 17. března roku 1993 přijala vláda České republiky Usnesení č. 126, které definovalo opatření civilní ochrany České republiky. (Blažek, 2014)

3.4 Civilní ochrana

V rámci transformace bylo cílem uzpůsobit nově vytvářený systém nejen pro využití řešení válečného stavu, ale i řešení mimořádných událostí, i proto byl název změněn na „Civilní ochrana“, stalo se tak roku 1993. Došlo ke zrušení štábů civilní ochrany okresů a statutárních měst a nová organizační struktura již nezahrnovala vojáky z povolání, což vedlo ke snížení finančních nákladů a zcivilnění výkonu státní správy v civilní obraně.

Rok 1997 dal za vznik významným změnám v chápání ochrany obyvatelstva prostřednictvím přijetí usnesení vlády České republiky ze dne 12. listopadu 1997, č. 710. Toto usnesení se týkalo koncepce zabezpečení úkolů civilní ochrany, které byly definovány Dodatkovým protokolem I k Ženevským úmluvám o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů. Toto usnesení definuje, že za plnění úkolů civilní ochrany v období míru, za mimořádných událostí, krizových situací, válečného stavu a výkon státní právy ve věcech civilní ochrany je zodpovědné Ministerstvo vnitra. V rámci tohoto období byl přijat Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, nímž bylo dosaženo sjednocení rozličných otázek, které se týkaly bezpečnosti státu. Zákon o bezpečnosti České republiky z roku 1998 podstatně přiblížil legislativu v oblasti bezpečnosti na úroveň vyspělých demokratických států. (Žáková, 2015)

3.5 Ochrana obyvatelstva

Jedná se o aktuální termín v oblasti bezpečnosti České republiky, který byl poprvé zaveden v rámci přijetí takzvaného „balíčku krizových zákonů“. Do tohoto souboru zákonů spadá zákon 238/2000 Sb., o HZS, zákon č. 239/2000 Sb., o IZS, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a také zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy. Zákon č. 239 z roku 2000 obsahuje definici pojmu „ochrana obyvatelstva“, která uvádí, že jejím úkolem je plnění úkolů civilní ochrany, varování, evakuace, ukrytí a také nouzové přežití obyvatel. Zahrnuje také další opatření k zabezpečení ochrany životů, zdraví a majetku.

Mezi lety 2001 a 2023 je možné znát dohromady čtyři koncepce ochrany obyvatelstva, které byly schváleny vládou, a to Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2006 s výhledem do roku 2015, Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020, Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2023 a v poslední řadě Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030. (Řehák, Martínek a Legierská, 2019)

4 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

IZS v České republice představuje zásadní nástroj pro koordinaci a efektivní řízení záchranných operací v případě mimořádných událostí. Tento systém propojuje činnost HZS České republiky, zdravotnické záchranné služby, Policie České republiky, Armády české republiky a dalších vedlejších, neméně důležitých složek. (Kotíková, 2021)

4.1 Historie a vývoj v České republice

První zmínky o IZS se objevily v roce 1993, a to na základě usnesení vlády č. 246/1993 k návrhu zásad o IZS. Došlo ke schválení 13 zásad. Prvotně však tento systém vznikl z důvodu potřeby záchranářů, hasičů a policistů, pro které bylo velmi složité zmobilizovat dostatečně velký počet příslušných osob pro zvládnutí mimořádných událostí, jako byly například nehody vážnější nehody a havárie nebo živelní pohromy.

Dalším důležitým aspektem, který předcházel vzniku IZS bylo schválení a přijetí zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, který společně v vyhláškou č. 37/1986 Sb., stanovil povinnosti jednotlivých ústředních orgánů či organizací, které například musely vést řádnou dokumentaci, zabezpečit fungující požární signalizaci nebo také uvést požárního technika.

Neméně důležitou souvislostí se vznikem IZS je také rozvoj motorismu, který byl zaznamenán na počátku 90. let 20. století. S vyšším počtem vozidel také stoupala nehodovost. Také trestná činnost, která se počátkem těchto let zvyšovala vznik tohoto systému podpořila. Snížení početních stavů Armády ČR způsobilo snížení možnosti pomáhat při živelních pohromách a snížily se také počty dobrovolných záchranářů, což bylo negativní hlavně pro Český červený kříž, ale také pro horské záchranné služby. Naopak velmi pozitivním jevem se ukázala uložená povinnost obcím zřídit jednotku dobrovolných hasičů, která byla a je schopna zvládat mimořádné události a pomáhat občanům dodnes.

Zvrat přinesl také rok 1997, kdy Českou republiku postihly povodně a v rámci zákona o okresních úřadech, které měly za povinnost organizovat jednotlivé složky záchranných systémů prostřednictvím havarijních komisí jednotlivých okresů, docházelo k velkým rozdílům ve zvládnutí těchto situací. IZS měl za úkol tyto postupy a činnosti sjednotit, což se podařilo přijetím zákona č. 239/2000 Sb., IZS a o změně některých zákonů. (Kotíková, 2021)

4.2 Základní složky integrovaného záchranného systému

Základní složky IZS plní funkci neustálé pohotovosti v případě vzniku mimořádných událostí. Mohou tak poskytnout okamžitý druh vyžádané pomoci a jsou rozmístěny po území celé České republiky. (Magistrát MHP, © 2024)

Základní složky IZS tvoří:

- „*Hasičský záchranný sbor České republiky,*
- *Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,*
- *Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,*
- *Policie České republiky.*“

Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky je specializovaným orgánem, který zabezpečuje ochranu obyvatelstva a majetek na úseku požárů, havárií a jiných mimořádných událostí a krizových situací. Činnosti jsou vykonávány v souvislosti se zákonem č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Nejvyšší funkci v rámci HZS ČR aktuálně zastává generálporučík Vladimír Vlček, je tomu tak od roku 2021. (Nedělníková, 2021) Roku 2023 činil počet zaměstnanců HZS ČR na 11 886 osob, z toho 10 850 ve služebním poměru a 1 036 jako civilní zaměstnanci. (Nedělníková, 2024)

Organizační struktura HZS ČR se skládá z:

- generálního ředitelství,
- hasičských záchranných sborů krajů,
- záchranných útvarů,
- školy.

Generální ředitelství HZS ČR spadá pod Ministerstvo vnitra České republiky a mezi hlavní činnosti patří řízení hasičských záchranných sborů krajů, záchranného útvaru a školy. Mimo jiné jsou součástí generálního ředitelství také vzdělávací, technická a jiná účelová zařízení. (Palcr, 2019)

Hasičské záchranné sbory krajů patří mezi organizační složky státu. Územní obvody HZS jednotlivých krajů jsou totožné jako území samosprávných krajů. Vedení spočívá

na ředitelích krajských ředitelstvích, která řídí jednotlivé územní odbory. (Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičské záchranném sboru České republiky)

Záchranný útvar Hasičského záchranného sboru České republiky představuje organizační složku státu a účetní jednotku. Jeho vedení zajišťuje velitel útvaru. Jde o celostátní útvar, jehož sídlo je v Hlučíně, určený pro řešení mimořádných událostí velkého rozsahu, disponující odpovídající těžkou technikou. (HZSČR, 2023)

Vzdělávací zařízení pod názvem Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany patří mezi organizační složky státu a účetní jednotky. Je umístěna ve Frýdku-Místku a je specializována pro výuku v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva, IZS a krizového řízení. (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2023)

Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Jednotky požární ochrany jsou zřizovány nejen pro pomoc při požárech, ale také při jiných mimořádných událostech. Mohou zasahovat u dopravních nehod, havárií, živelních pohromách a podobně. Hlavními úkoly jednotek požární ochrany je provádění likvidace požáru a uskutečňování opatření, která jsou nutná k odstranění bezprostřední hrozby ohrožení života, zdraví a majetku.

Organizace systému jednotek požární ochrany spočívá v jejich rozmístění po území krajů a hlavního města Prahy. Každé obci je přiřazeno odpovídající zabezpečení jednotkami požární ochrany, a to dle stupně nebezpečí. (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2023)

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně rozděluje jednotky požární ochrany na:

- Jednotku hasičského záchranného sboru kraje,
- jednotku hasičského záchranného sboru podniku,
- jednotku sboru dobrovolných hasičů obce,
- jednotku dobrovolných hasičů podniku.

Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby

Legislativní ukotvení této základní složky IZS je dáno především zákonem č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. Zákon definuje tuto složku jako službu, která na základě tísňové výzvy poskytuje zejména přednemocniční neodkladnou péči osobám se závažným postižením zdraví nebo pomoc v přímém ohrožení života.

Zřizovatelem ZZS je kraj, a tak je v České republice pokryto všech 14 krajů základnami. (Slabý, 2014) Mezi základní činnosti patří nepřetržitý kvalifikovaný bezodkladný příjem tísňové komunikace, vyhodnocování stupně naléhavosti tísňové komunikace, řízení a organizace přednemocniční péče, vyšetření pacienta, přeprava pacienta, spolupráce s cílovým poskytovatelem akutní lůžkové péče a podobně. (Česko, 2011)

Policie České republiky

„Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor řízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Plní rovněž úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky.“ (Policie ČR, 2023)

Policie České republiky spadá do gesce Ministerstva vnitra a skládá se z:

- Policejního prezidia České republiky v čele s policejním prezidentem,
- útvarů policie s celostátní působností,
- krajských ředitelství policie,
- útvarů zřízených v rámci krajského ředitelství.

K 1. lednu roku 2023 byl evidován počet příslušníků Policie ČR 39 422 osob. (Policie ČR, 2023)

4.3 Ostatní složky integrovaného záchranného systému

Ostatní složky IZS poskytují plánovanou pomoc na vyžádání, děje se tak zejména při záchranných a likvidačních pracích. Druh potřebné složky je specifikován a přivolán dle nastalé mimořádné události, na základě kterého provádějí činnosti v souladu s předpisy a pravomocemi. Mezi ostatní složky se řadí:

- *„Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil,*
- *ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory,*
- *ostatní záchranné sbory,*
- *orgány ochrany veřejného zdraví,*
- *havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby,*
- *zařízení civilní ochrany,*

- *neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranných a likvidačním pracím.*“ (Fiala, Vilášek a Vondrášek, 2014)

5 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

Mimořádné události mohou nastat buďto v důsledku přírodních jevů, nebo vlivem lidské činnosti. Obecně je však možné tyto události členit mnoha různými způsoby.

Dle závažnosti nebo také jejich rozsahu jsou mimořádné události děleny na malé, střední a velké. Mimořádné události, které mají dopad na společnost mohou být lokální, regionální a globální. V neposlední řadě mohou být předvídatelné a nepředvídatelné. Nejčastěji je zvykem, díky své přehlednosti, členit mimořádné události na naturogenní, antropogenní nebo mimořádné události způsobené smíšenými příčinami.

5.1 Naturogenní mimořádné události

K naturogenním neboli přírodním mimořádným událostem dochází zcela přirozeně bez přičinění člověka. Výsledky působení těchto událostí jsou často ničivé a mají negativní dopad na lidské životy, majetek, ale také životní prostředí.

Abiotické mimořádné události

Jedná se o takové události, které jsou způsobeny neživou přírodou. Na území ČR je možné setkat se například s krupobitím, sněhovými lavinami, půdní erozí, propadem zemských dutin, silnými mrazy, požáry a také povodněmi.

Z výše uvedených událostí trpí ČR především poškozením krajiny, zdraví a majetku vlivem vody, ať už se jedná o povodně či záplavy, které mohou vznikat například nadměrnými srážkami nebo táním sněhu a ledu. V souvislosti s povodněmi je zde také riziko sesuvu půdy nebo narušení infrastruktury.

Biotické mimořádné události

Tyto mimořádné události se vyznačují působením živých organismů, které negativně ovlivňují ekosystémy a životní prostředí. Může se jednat například o epifylii, která je charakteristická pro rozsáhlou nákazu rostlin, u zvířat je tato nákaza nazývána epizootie. Dále je možné zde zařadit přemnožení přírodních škůdců a parazitů nebo naopak bleskové vymírání původních druhů. (Janura, 2018)

Kosmogenní mimořádné události

Mimořádné události kosmogenního charakteru nejsou příliš typické a už vůbec ne časté, jedná se například o narušení ozonové vrstvy, pád kosmických těles či sluneční erupce

a extrémní kosmické záření. Avšak fakt, že se nevyskytují často neznamena, že k mimořádné události tohoto typu nemůže dojít. (Janura, 2018)

5.2 Antropogenní mimořádné události

Antropogenní události neboli události, které byly způsobeny člověkem mají dopad na životní prostředí, společnost, ale i ekonomiku.

Technogenní mimořádné události

Jsou takové události, které jsou zapříčiněny lidskou technologií nebo technickými systémy. Jedná se například o havárie s únikem biologických agens a toxinů, dopravní havárie velkého i menšího rozsahu, radiační havárie, výbuchy, rozsáhlé ekologické havárie, ale také narušení dodávek ropy, elektrické energie, ale také potravin a jiné. (KRIZPORT, 2023)

Sociogenní mimořádné události

Sociogenní mimořádné události mají svůj původ v sociálních procesech a interakcích mezi lidmi. Jejich vznik je ovlivněn několika faktory, mohou být ekonomického, kulturního a také politického charakteru. Příklady těchto mimořádných událostí jsou migrační vlny, rasové, náboženské nebo národnostní nesnášenlivosti, teroristické útoky, použití zbraní hromadného ničení, nebo narušení veřejného pořádku v důsledku kriminality.

Ekonomické mimořádné události

Neméně podstatné jsou také ekonomické mimořádné události, které vznikají v důsledku globální hospodářské krize, totální zhroucení ekonomik států, narušení finančního a devizového hospodářství států, hospodářských sankcí nebo přenosu hospodářských krizí z důvodu propojení ekonomik. (Janura, 2018)

5.3 Krizové stavy

Současná legislativa ČR zná čtyři krizové stavy, jejichž cílem je ochrana osob, majetku, životního prostředí, ale také státu jako takového. Každý ze stavů je vyhlášen dle konkrétních a nastalých situací příslušnými orgány.

V rámci ČR byly krizové stavy vyhlášeny hned několikrát, například v roce 2002 byl vyhlášen stav nebezpečí i nouzový stav, a to v důsledku povodní. Další významnou událostí byl orkán Kyrill, kterým byl vyvolán nouzový stav v roce 2007. Proběhly mnohé další, ale všichni jistě pamatují na nouzový stav, který byl vyhlášen v roce 2020 v souvislosti s onemocněním COVID-19. (HZSČR, © 2024)

Tabulka 1 Krizové stavy (vlastní zpracování)

Název stavu	Vyhlašovací orgán	Dotčené území	Doba trvání	Důvod vyhlášení
Stav nebezpečí	Krajský hejtman nebo primátor hlavního města Prahy	Celý kraj nebo jeho část	Maximálně 30 dnů, prodloužení se souhlasem vlády	Ohrožení životů, zdraví, majetku, životního prostředí s mírnou intenzitou.
Nouzový stav	Vláda	Celý stát nebo jeho část	Maximálně 30 dnů, prodloužení se souhlasem Poslanecké sněmovny	Živelní pohromy, ekologické či průmyslové havárie a nehody ve značném rozsahu.
Stav ohrožení státu	Parlament na návrh vlády	Celý stát nebo jeho část	Do odvolání	Ohrožení svrchovanosti státu, územní celistvost, demokratické základy.
Válečný stav	Parlament	Celý stát	Do odvolání	Napadení ČR, plnění mezinárodních smluvních závazků o společné obraně proti napadení.

DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

Teoretická část bakalářské práce byla rozčleněna na několik stěžejních kapitol. Část definuje právní rámec, tedy obsah jednotlivých právních předpisů, které souvisí s danou problematikou. Jedná se především o ústavní zákony, zákony, ale také vyhlášky. Dále zde byly definovány základní pojmy, pomocí kterých je možné problematice hlouběji porozumět.

Dále je v teoretické části pojednáváno o ochraně obyvatelstva a historickém vývoji této problematiky v jednotlivých etapách, jako je civilní protiletecká ochrana, civilní obrana, civilní ochrana a k dnešnímu dni ochrana obyvatelstva. V návaznosti na ochranu obyvatelstva byl popsán Integrovaný záchranný systém, jeho historie a vývoj v České republice. V práci byly rozlišeny a popsány hlavní a ostatní složky tohoto systému, jejich organizační struktury a hlavní úkoly.

V rámci zvoleného tématu byla popsána problematika mimořádných událostí. Je zde tedy možné se dočíst o jejich základním členění a také charakterech jednotlivých druhů událostí. Obsahem teoretické části jsou také krizové stavy, které byly zpracovány formou přehledné tabulky pro lepší orientaci.

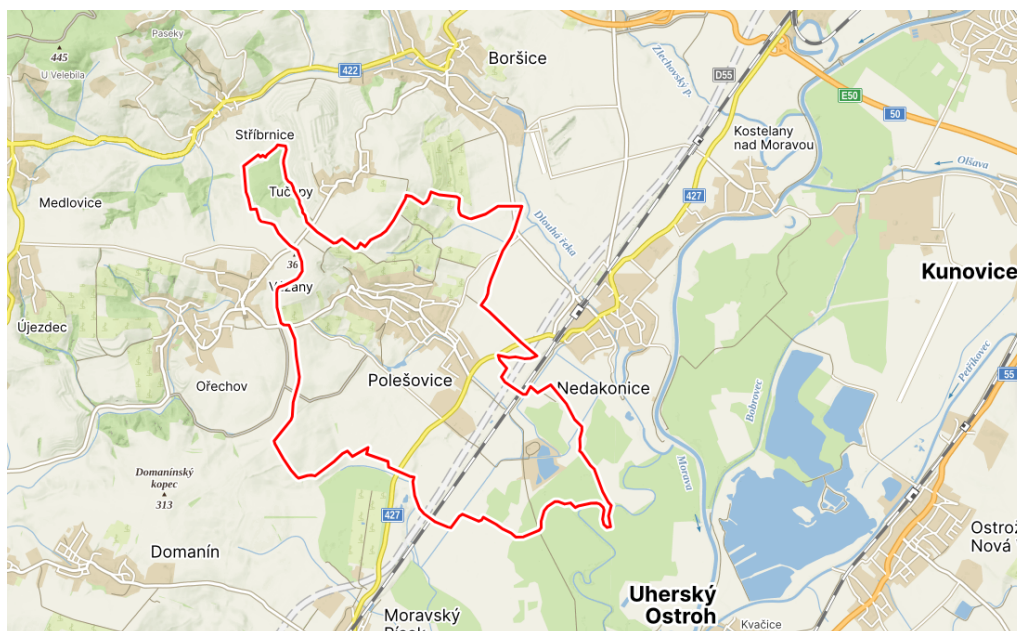
II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O MĚSTYSU POLEŠOVICE

Historie Polešovic sahá až do roku 1220, odkud také pochází první písemná zmínka v rámci vlastnictví obce cisterciánským klášterem na Velehradě. V roce 1595 došlo k povýšení obce na městečko, a to samotným Rudolfem II., z též doby pochází i pečeť a znak, který je dodnes symbolem pro obec Polešovice. (Městys Polešovice, © 2024)

Obec Polešovice nese status městyse a leží v okrese Uherské Hradiště. Patří tedy do Zlínského kraje a nachází se na předělu Dolnomoravského úvalu a pohoří Chřiby. Rozloha obce činí 13,04 km² a sčítá k roku 2023 na 2 020 obyvatel. Městys se rozléhá převážně na svazích Kyjovské pahorkatiny, přičemž se od severozápadu k jihovýchodu svažuje. Nejvyšší bod této obce činí 360 m. n. m. a naopak nejnižší bod je možné nalézt ve výšce asi 173 m. n. m.. Středem obce protéká Polešovický potok, který v katastru této obce i pramení, představuje také důležitý aspekt v rámci nebezpečí pro obyvatelstvo. (ENVIPARTNER, 2022)

Starostou městyse Polešovice je aktuálně pan Ing. Michal Zapletal a funkci místostarosty vykonává pan Mgr. Stanislav Uhlíř. Dalším orgánem obce je zastupitelstvo složeno z patnácti členů a čtyřčlenná rada obce. Krizový štáb obce není zřízen, pro řešení krizových situací mají být využiti členové povodňové komise. (Křeháček, 2019)

Obrázek 1 Lokalizace městyse Polešovice
(Mapy.cz, © 1996–2024)

7 ANALÝZA AKTUÁLNÍHO STAVU

Obec Polešovice je nejvíce postihována povodněmi a sesuvy půdy, ačkoliv se nejedená o častý jev, je třeba věnovat tomuto odvětví dostatečnou pozornost a vynaložit úsilí pro co nejefektivnější přípravu. Hlavním předpokladem pro bezpečí je odolnost, které je možné dosáhnout pomocí připravenosti systému, schopnosti reakce a také možnosti obnovitelnosti systému. (Šenovský, 2015)

7.1 Rizika a hrozby

Dle protokolu o kontrole obce provedené Hasičským záchranným sborem Zlínského kraje bylo zjištěno, že zdrojů nebezpečí na území obce Polešovice je hned několik. Jedním z nich jsou havárie v silniční dopravě, které v rámci obce mohou nejpravděpodobněji nastat na silnici II. třídy číslo 427, která spojuje Staré Město u Uherského Hradiště a Moravský Písek, a to především z důvodu, že se jedná o hlavní, velmi frekventovanou silnici. Další hrozba tkví v případě havárie na železnici při přepravě nebezpečných látek. Železnice se nachází asi 255 m od intravilánu obce. Neposlední hrozbou je velkochov dobytka, který se na území městyse nachází. Při potvrzení onemocnění zvířat bude městys v ochranném pásmu, ve kterém platí vyhlášená veterinární opatření. Zároveň se městys nachází v ochranném pásmu velkochovu drůbeže v Boršicích a v pásmu dozoru velkochovů ve Stříbrnicích, Zlechově, Starém Městě a také Jalubí.

7.1.1 Povodně

K výše zmíněným hrozbám je možné zařadit i povodně, které na území městyse vznikají především vlivem Polešovického potoka, který v katastru městyse pramení a dál protéká prakticky celou délkou intravilánu.

Od roku 2007 došlo dvakrát k vyběžení a dvakrát ke splachu z polí. Příčinou nejčastěji bývají intenzivní srážky, které však nemají dlouhého trvání. V roce 2010 došlo kvůli splachům z polí také k poškození domů, dnes jsou tyto ohrožené domy uvedeny v Povodňovém plánu městyse Polešovice. Povodní je v městyse ohrožováno zhruba 21 obytných budov, v nichž bydlí 66 obyvatel, přičemž 10 z nich patří do rizikové skupiny. Při povodni významného rozsahu je potenciálně ohroženo 48 budov, v nichž žije na 235 obyvatel. Obyvatelstvo by mělo být s těmito skutečnostmi obeznámeno a na danou situaci umět reagovat.

V případě vzniku této mimořádné události je obcí zřízena povodňová komise o pěti členech. Funkci předsedy vykonává starosta městyse Ing. Michal Zapletal, ve funkci místopředsedy je Mgr. Stanislav Uhlíř, dalšími dvěma členy jsou Mgr. Tomáš Kordula a radní Ladislav Jančík. Pátým členem povodňové komise je Petr Šesták, který je zároveň velitelem JSDH.

7.1.2 Sesuvy půdy

Geologické podloží na území Polešovic je tvořeno nejčastěji sprašemi či sprašovými hlínami. V nejvyšších částech reliéfu se nacházejí také pískovce a jílovce, naopak údolní dna vodních toků jsou tvořena hlínou, pískem a šterkem. Vlastnosti horninového podloží a sklonitost svahů způsobuje výskyt svahových nestabilit, proto zde Česká geologická služba eviduje čtyři aktivní sesuvy. (ENVIPARTNER, s.r.o., 2022)

7.2 Varování a vyrozumění

Varování a vyrozumění obyvatelstva v obci Polešovice je zabezpečováno místním bezdrátovým rozhlasem, který funguje na dálkové ovládání. Dojde-li ke vzniku nějaké mimořádné události, je obyvatelstvo varováno pomocí varovného signálu „Všeobecná výstraha“. Tón, kterým dochází k varování trvá 140 vteřin a je kolísavý, může zaznít třikrát po sobě asi v tříminutových intervalech. Bezprostředně po skončení varovného signálu následuje mluvené slovo, které upřesňuje, o jakou událost či hrozbu se jedná.

V obci Polešovice je celkem 80 hlásičů a celá síť těchto varovných prvků je rozdělena do pěti „hnízd“. Hnízda je možné spouštět samostatně, například dle ohroženého místa jsou označeny čísla 220, 221, 222, 223 a 255. Hlásiče jsou umístěny na sloupech elektrického vedení či na samostatných sloupcích po dvou, třech až čtyřech reproduktorech dle členění terénu. Každou první středu v měsíci probíhá akustická zkouška.

Záložním řešením, jak varovat občany, pokud by došlo k jakémukoliv výpadku nebo porušení rozhlasu, by mohly být zvony na kostele, reprobox nebo také ruční megafony, kterými městyse disponuje. (Křeháček, 2019)

7.3 Evakuace a nouzové přežití obyvatelstva

V případě, že nastane mimořádná událost je velmi důležité, aby jednotlivci, či celé rodiny aktivně sledovali tísňovou komunikaci a informace, které místní úřady poskytují. Může se tak jednat o pravidelné kontrolování rozhlasových nebo internetových zpravodajských kanálů, sociálních sítí nebo webových stránek obce. (Haddow et al., 2020)

Starosta městyse Polešovice využívá k varování a vyrozumění především místní rozhlas, webové stránky městyse, ale také mobilní aplikaci „V obraze“. Pro případ nutnosti evakuace, kterou starosta nařizuje a organizuje, jsou vyčleněny prostory základní školy, sokolovny a také prostory místního kina. Dle protokolu o kontrole je vybavení těchto budov pro zabezpečení evakuace obyvatelstva dostačující. (Křeháček, 2019)

Nouzové přežití obyvatelstva nezávisí pouze na příslušných orgánech, ale také na obyvatelstvu jako takovém. Nouzové ubytování je zabezpečeno hned v několika objektech městyse. Jedná se o základní školu, která pojme až 540 osob, tělocvičnu základní školy s kapacitou 65 osob, sokolovnu městyse, kde je možné ubytovat 150 evakuovaných a objekt kina s prostorem pro 120 osob. Stravu je možné opatřit ve školní jídelně a vývařovně ZEAS, a to pro 600 osob dohromady. Náhradním zdrojem potravin jsou dvě prodejny COOP Jednota a prodejna Potraviny Hruška. Praktickou a velice pozitivní aktivitou obyvatel je zpracovávání vlastních plánů nouzového přežití pro domácnost, nejedná se však o nijak častou přípravu. Pro zajištění dodávky elektrické energie jsou v městyse k dispozici celkem čtyři elektrocentrály. Pitnou vodu pro obyvatelstvo je možné opatřit z cisteren, případně z osmi dostupných obecních studní. (ENVIPARTNER, s.r.o., 2022)

7.4 Služby, podniky a spolky v obci

V katastrálním území obce se nachází hned několik služeb a podniků, s jejichž využitím by bylo možné počítat při vzniku mimořádných událostí různého charakteru. Jedná se například o nabídku od tesařských a pokrývačských prací, přes průmyslové prodejny, až po tlumočnictví. Mimo výše zmíněné služby a podniky funguje v obci i několik spolků.

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

Na území městyse Polešovice je zřízena jednotka sboru dobrovolných hasičů obce (dále jen „JSDHO“), která disponuje výbavou CAS-24/3200/500-S2Z T-815, přenosnou motorovou stříkačkou PPS-8, kalovým motorovým čerpadlem, plovoucím motorovým čerpadlem, dvěma kalovými elektrickými čerpadly, dvěma motorovými řetězovými pilami, kotoučovou motorovou pilou, přetlakovým ventilátorem a elektrocentrálou. Jednotka je připravena poskytovat jak potřebné informace a pomoc občanům postiženým mimořádnou událostí, tak kvalifikovanou pomoc starostovi obce. Mimo jiné má městys Polešovice s HZS

Zlínského kraje uzavřenou dohodu o poskytnutí osobní a věcné pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. (Křeháček, 2019)

Středisko Jantar Polešovice

V obci působí také skautské středisko, které funguje již od roku 1989 a k dnešnímu dni sčítá na 130 skautů a skautek z obce Polešovice a Vážany. Středisko je schopno poskytnout osobní pomoc, zejména se tak může jednat o účast na likvidačních pracích, evakuaci, péče o postižené mimořádnou událostí a jiné. (Středisko Jantar Polešovice, © 2024)

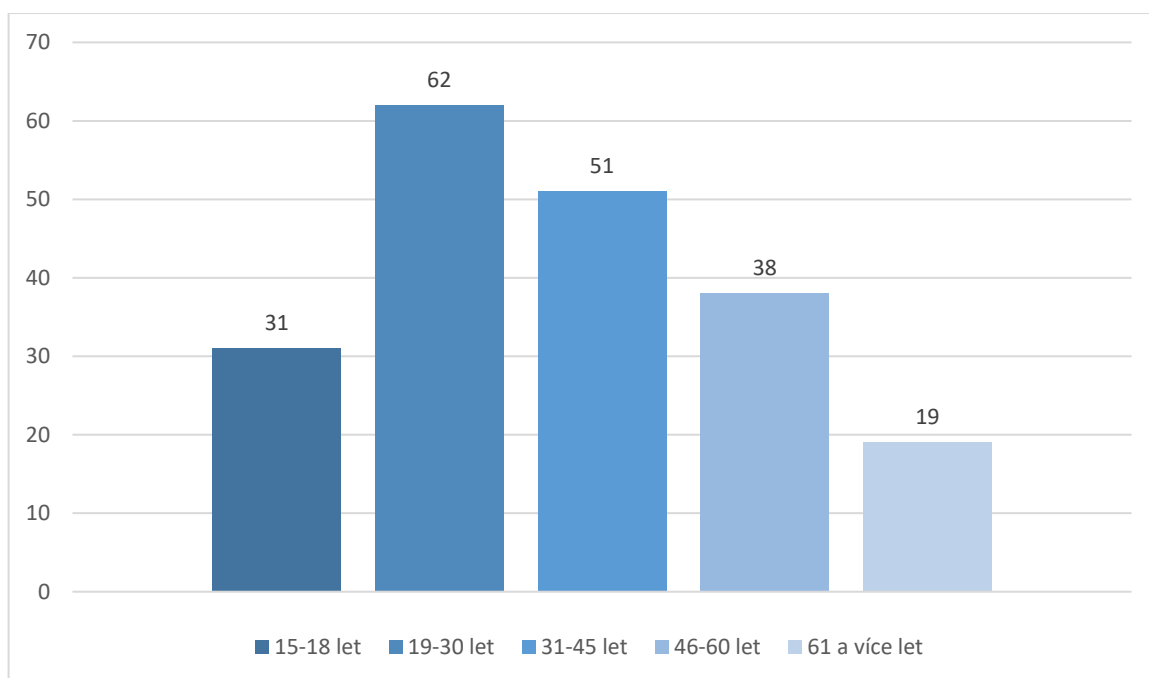
Tabulka 2 Služby a podniky v městyse Polešovice
(Městys Polešovice, © 2024)

Druh služby/podniku	Název služby/podniku
Tesařské a pokrývačské práce	BERKA MARIAN – BYGG Moravia, s.r.o.
Elektrikářské práce	STRNAD BOLESLAV
Projekční činnost	BÍLEK VOJTĚCH, Ing.
Průmyslová prodejna	INGR FRANTIŠEK
Pokrývačský materiál	TECHNIKA TRADE s.r.o.
Topenářské práce	ŠOUSTEK + MATUCHA
Instalatérské a topenářské práce	BOLEMA, s.r.o.
Tlumočnictví	PhDr. BÍLKOVÁ JANA, Ph.D.
Smíšené zboží	HRUŠKA, 2x JEDNOTA COOP

8 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

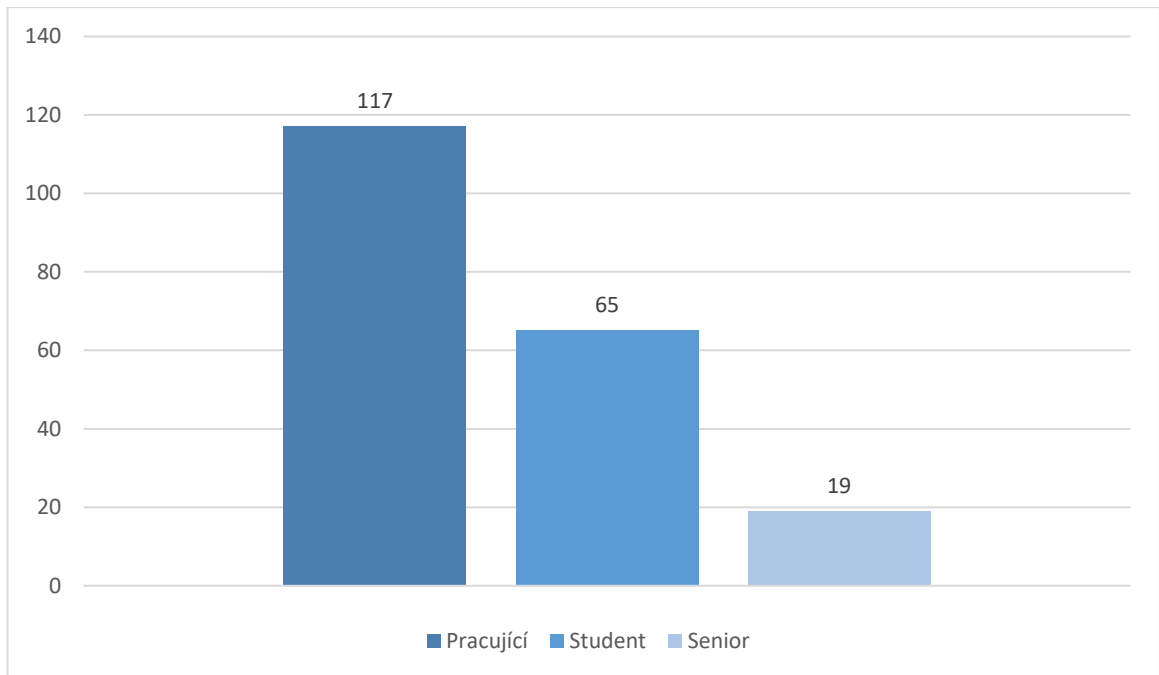
Zvolenou metodou, jak zjistit míru připravenosti obyvatelstva obce Polešovice na mimořádné události, bylo dotazníkové šetření. Jedná se o kvantitativní metodu, je tedy možné pracovat s vysokým počtem respondentů. Dotazník vytvořen pro účely této bakalářské práce, je standardizovaný, obsahuje 16 uzavřených otázek a je určen pouze obyvatelům obce Polešovice. Dotazník byl rozeslán za pomoci sociální sítě Facebook a Instagram, ale také elektronickou poštou e-mail, dohromady jej vyplnilo 201 anonymních respondentů.

Otázka číslo 1: Jaký je Váš věk?

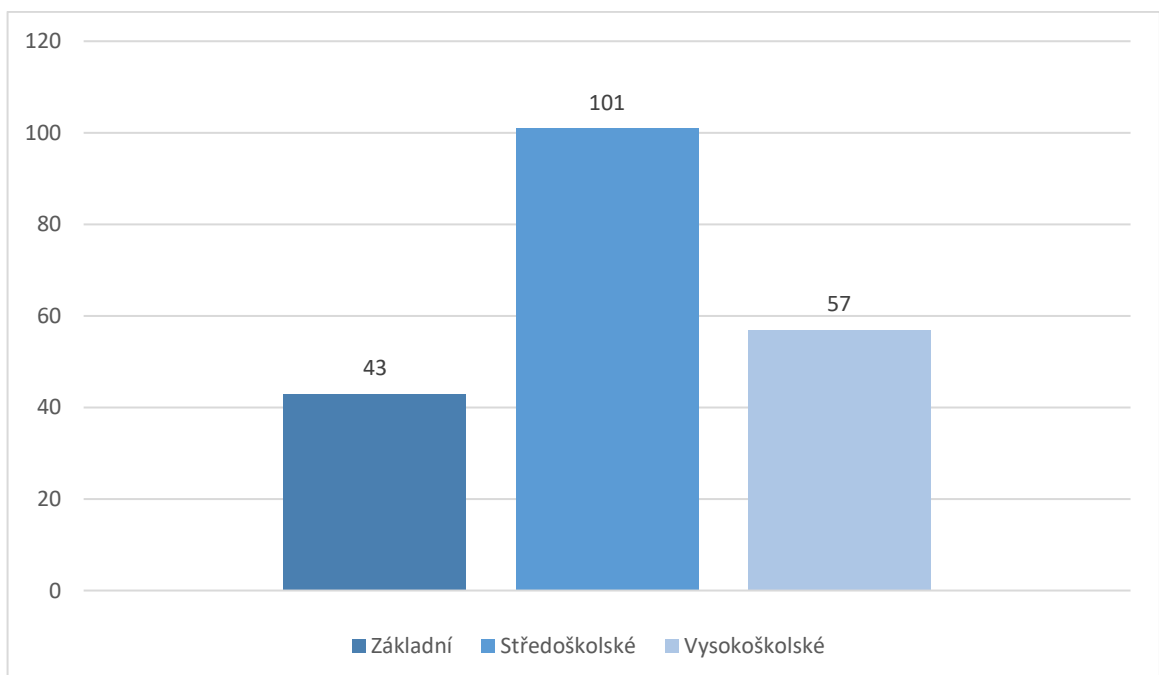
Graf 1 Věkové kategorie respondentů (vlastní zpracování)

První otázka byla zaměřena na věk respondentů, zejména z důvodu zjištění zastoupení v pěti věkových kategoriích. První kategorie ve věku mezi lety 15-18 sčítala na 31 respondentů. Nejvíce respondentů, přesně 62, se nacházelo ve druhé věkové kategorii ve věku mezi 19-30 lety. Třetí kategorií a zároveň druhou nejvíce obsazenou byla s respondenty mezi lety 31-45. Dotazníkového šetření se zúčastnilo také 19 osob ve věku 61 a více.

Otázka číslo 2: Jaký je Váš aktuální stav?

Graf 2 Aktuální stav respondentů (vlastní zpracování)

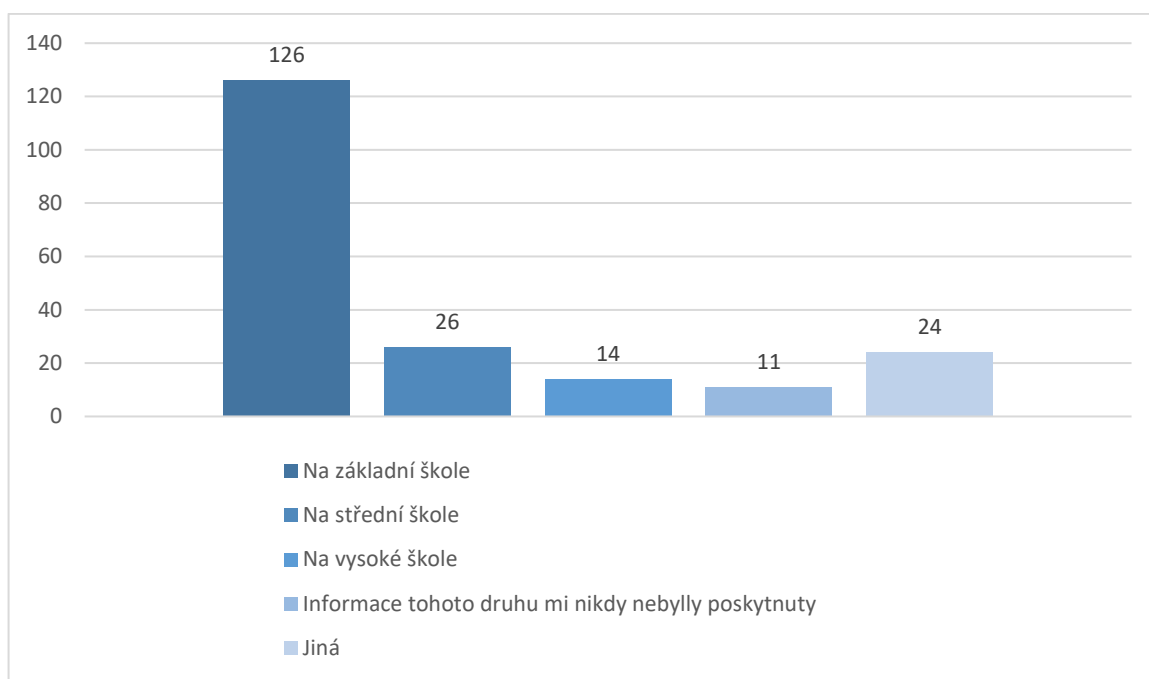
Druhá otázka z dotazníkového šetření byla věnována aktuálnímu stav respondentů. Přesně 117 osob uvedlo, že jsou pracujícími. Z 201 zúčastněných označilo 65 osob, že byli v době vyplňování dotazníku studenty a zbylími 19 respondenty byli senioři.

Otázka číslo 3: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 3 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů (vlastní zpracování)

Otázka číslo 3 byla zaměřena na nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. Základního vzdělání dosáhlo 43 osob, což by mohlo být v poměru k celkovému počtu respondentů udivující, protože se jedná o vysoký počet. Nicméně, četnost této odpovědi mohla být způsobena jednak respondenty v kategorii 15-18 let, jednak osobami v kategorii 19-30 s prozatím nedokončeným středoškolským vzděláním. Středoškolského vzdělání dosáhlo dle dotazníkového šetření 101 osob a 57 respondentů odpovědělo, že disponují vysokoškolským titulem.

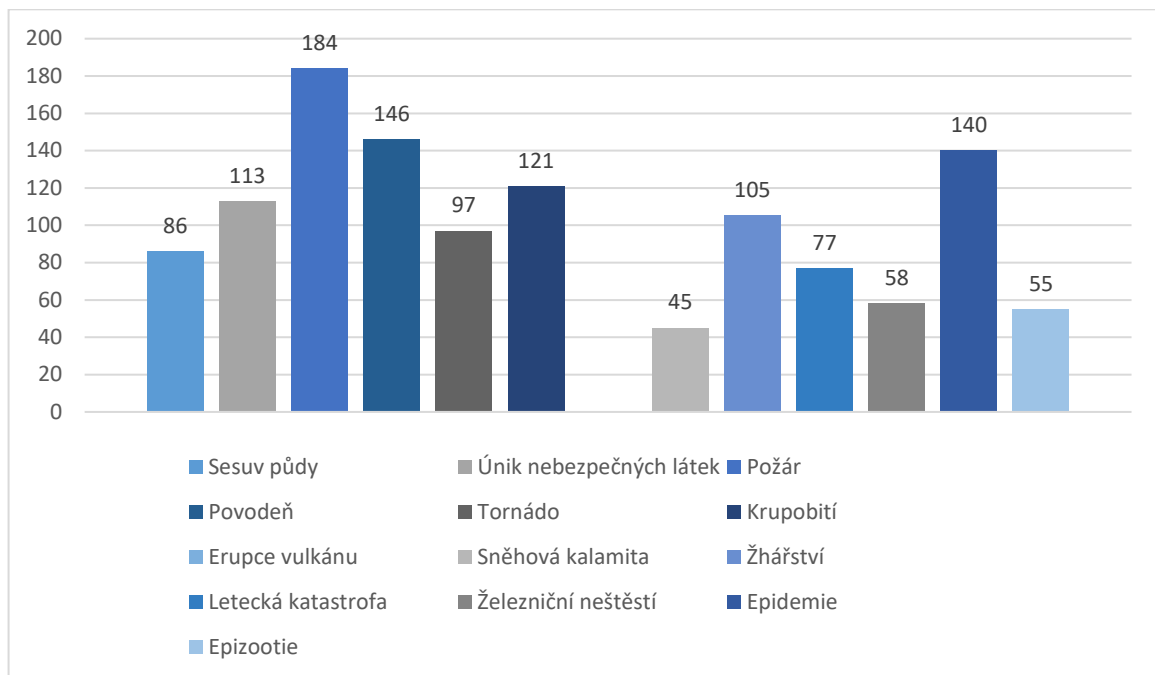
Otázka číslo 4: Jak se chovat při vzniku mimořádných událostí jsem se dozvěděl/a hlavně.

Graf 4 Základní informace o chování při mimořádných událostech (vlastní zpracování)

Čtvrtá stěžejní otázka měla za úkol zjistit, jakými cestami se osoby dozvídají o zásadách chování při vzniku mimořádné události. Suverénní první místo bylo zaujato zdroji ze základní školy, odpovědělo tak 126 respondentů. 26 osob odpovědělo, že o tom, jak se chovat při mimořádných událostech se dozvědělo na střední škole. Informace tohoto druhu si odneslo 14 osob z vysoké školy a 11 respondentům tyto informace nebyly poskytnuty vůbec. V odpovědi „Jiná“ bylo nejčastěji doplněno, že o zásadách chování při vzniku mimořádných událostí se dozvěděli hlavně členstvím v hnutí Skaut, jednalo se přesně o 22 odpovědí. Zbýlými odpověďmi byla média a informace od rodičů.

Otázka číslo 5: Vyberte, jaké mimořádné události mohou, dle Vás, vzniknout na území obce Polešovice.

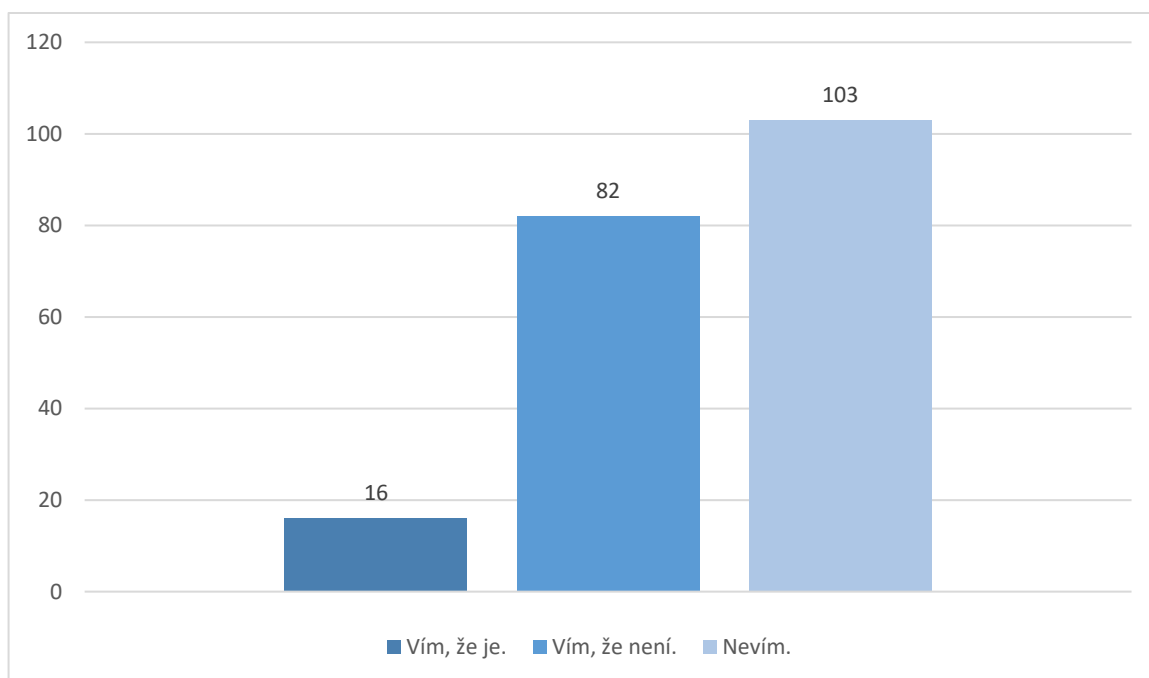

Graf 5 Druhy mimořádných událostí v obci Polešovice dle respondentů
(vlastní zpracování)

Otázka pod číslem 5 byla zformulována tak, aby bylo možné zjistit, jaké mimořádné události mohou, dle dotazovaných, vzniknout na území obce. Respondenti mohli volit více odpovědí. Suverénně nejvíce odpovědí získala nabídka s názvem „Požár“, kterou zvolilo 184 osob. Druhá nejčastěji volená odpověď byla „Povodeň“ se 146 hlasy a v hned závěsu následovala „Epidemie“ se 140 hlasy. 121 odpovědí získalo „Krupobití“ a 113 osob označilo „Únik nebezpečných látek“. Dále 105 respondentů uvedlo, že v obci Polešovice by mohla nastat mimořádná událost v důsledku „Žhářství“. Počet 97 osob získala mimořádná událost v podobě „Tornáda“, která by jistě ještě před rokem 2021 sčítala mnohem méně respondentů. Četnost této odpovědi se dá vysvětlit událostí, která postihla několik obcí na jižní Moravě. Na mimořádnou událost v podobě „Sesuvu půdy“ reagovalo pouze 86 respondentů, což by mohlo znamenat neinformovanost obyvatelstva, neboť právě tento jev je na území obce Polešovice evidován a sledován. 77 respondentů zvolilo jako možnou mimořádnou událost „Leteckou katastrofu“, což je též překvapující, ale je možné předpokládat, že obyvatelé Polešovic takto volili z důvodu nehody vírníku na katastru obce v roce 2023, nebo také z důvodu blízkosti letiště Kunovice či Boršice. Možnost „Železniční neštěstí“ označilo 58 respondentů. 55 obyvatel označila za možnou mimořádnou událost epizootie, což je

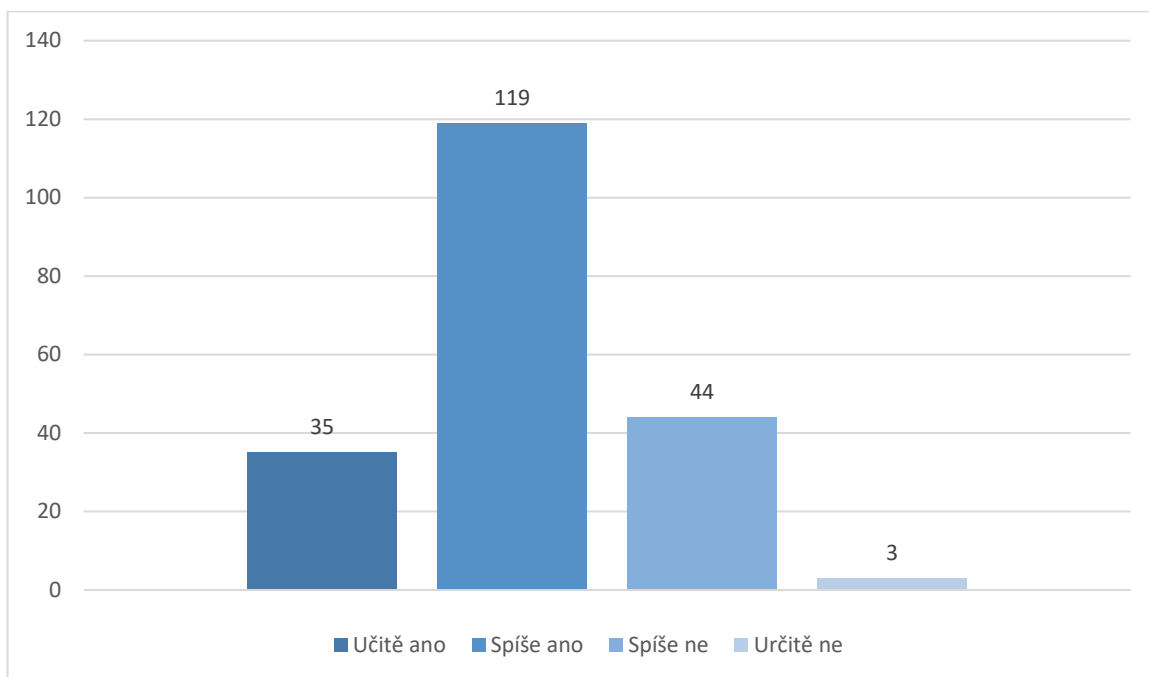
z hlediska výskytu chovu skotu a drůbeže velmi pravděpodobné, tuto možnost mělo jistě označit více respondentů. „Sněhová kalamita“ byla označena 45 dotazovanými a mimořádná událost v podobě „Sopečné erupce“ nebyla označena ani jedenkrát.

Otázka číslo 6: Víte, zda je Váš dům/byt v povodňovém plánu obce označen jako „Ohrožený objekt“?

Graf 6 Povědomí obyvatelstva o ohrožených objektech v obci (vlastní zpracování)

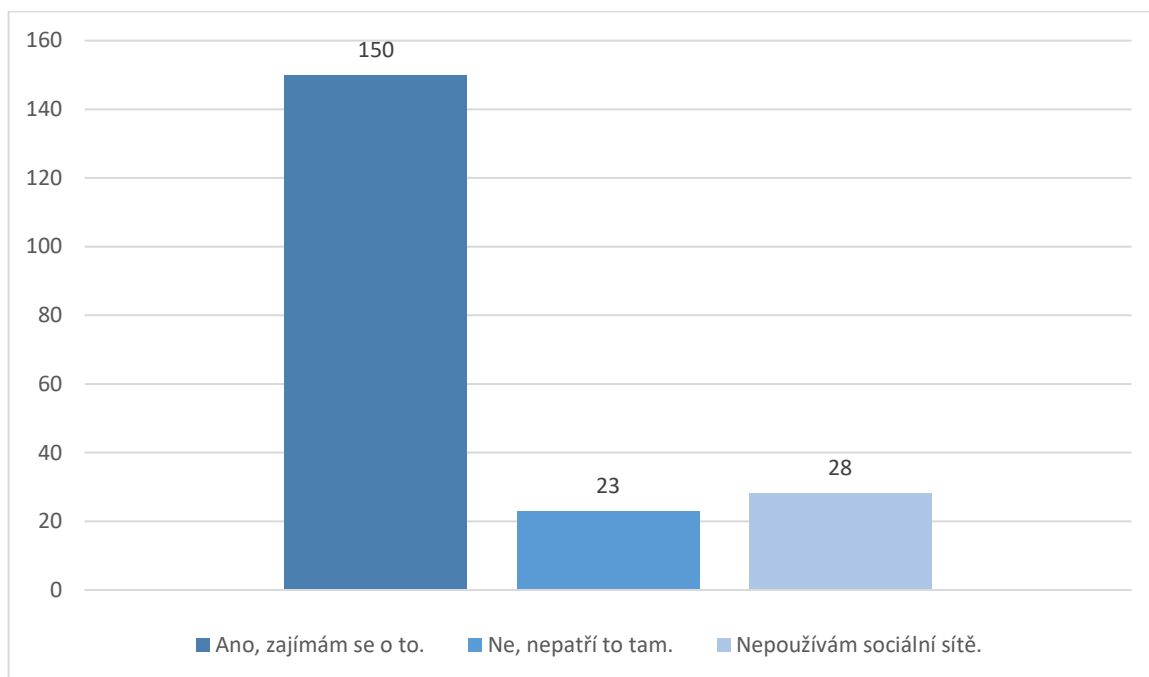
Z Grafu 6 je možné sledovat, zda dotazovaní vědí, jestli je jejich dům či byt označen v povodňovém plánu jako ohrožený objekt. V obci se vyskytuje 21 obytných budov, které jsou ohroženy při povodni a bydlí v nich celkem 66 obyvatel. Při povodni významného rozsahu je potenciálně ohroženo 48 budov, které obývá 235 obyvatel. Z 201 dotázaných odpovědělo 98 osob pozitivně, z toho 16 respondentů ví, že je jejich domov ohrožen a 82 respondentů ví, že jejich domov ohrožen není. 103 osob uvedlo, že netuší.

Otázka číslo 7: Cítíte se dostatečně informováni o mimořádných událostech ze strany obce?

Graf 7 Informovanost obyvatelstva ze strany obce (vlastní zpracování)

Z výše uvedeného Grafu 7 je zřejmé, že 35 tázaných osob odpovědělo na otázku, zda se cítí dostatečně informováni o mimořádných událostech ze strany obce, „Určitě ano“. 119 respondentů je spokojeno se stávající mírou informování, neboť uvedli jako odpověď „Spíše ano“. Celkem 44 občanů spíše není spokojeno a ocenili by vyšší informovanost. Odpověď „Určitě ne“ byla respondenty použita přesně třikrát.

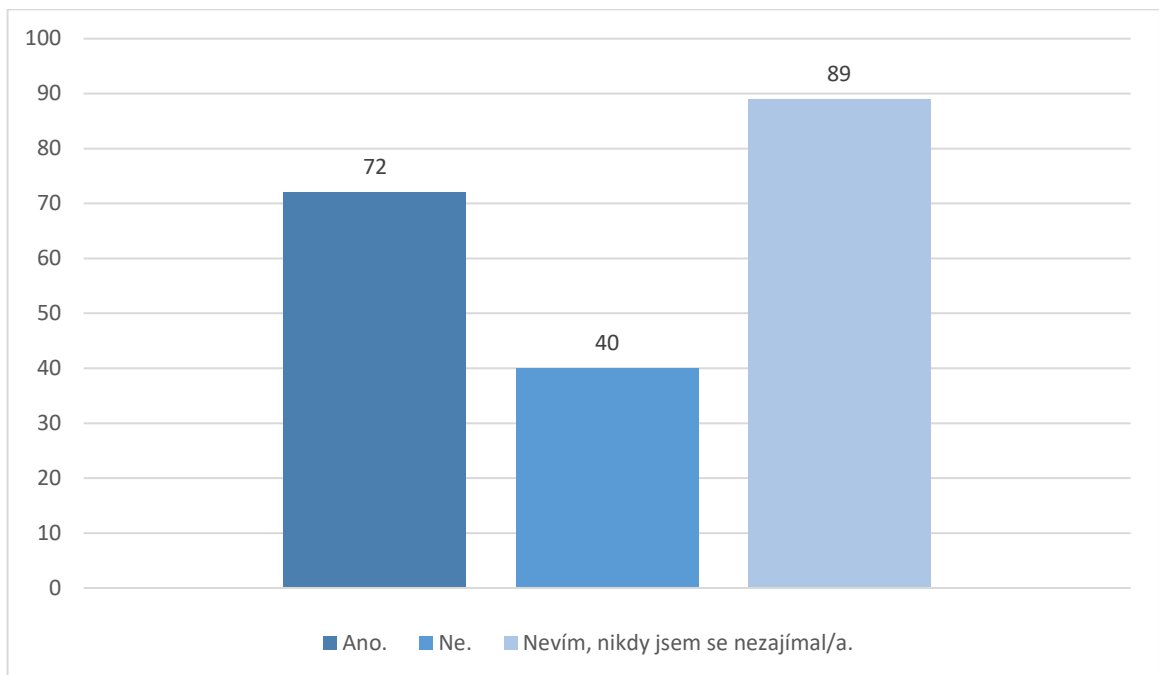
Otázka číslo 8: Sociální sítě obce Polešovice jsou poměrně aktivní, ocenili byste zde i informace v rámci krizového řízení?

Graf 8 Sociální sítě obce a krizové řízení (vlastní zpracování)

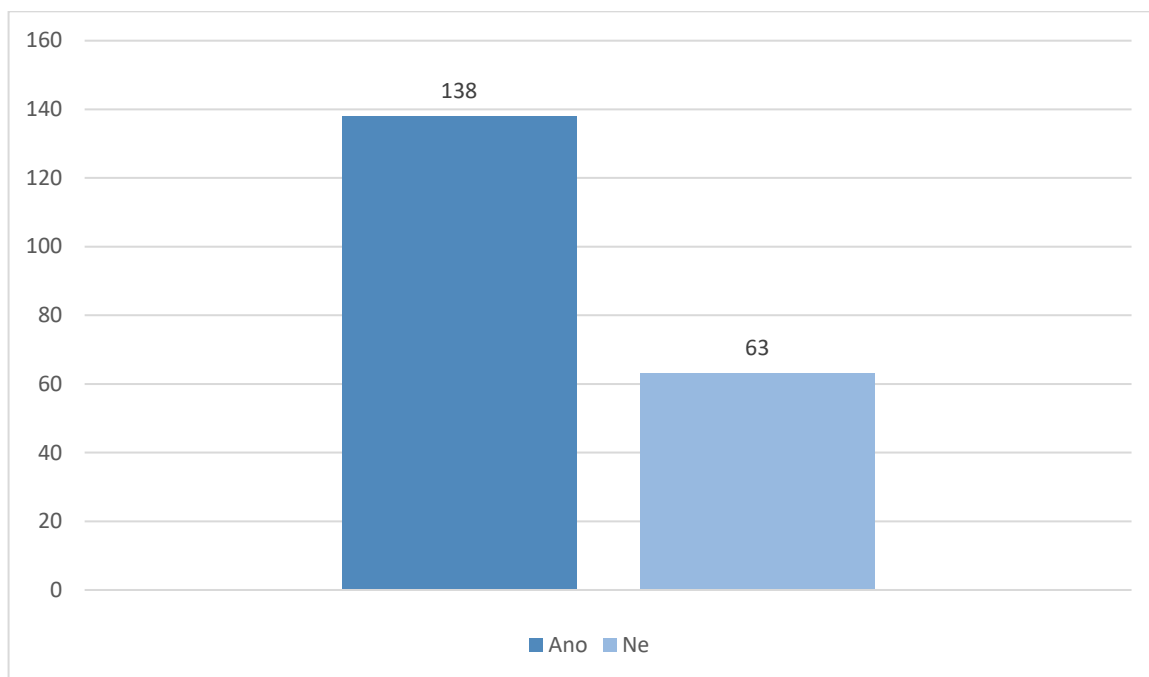
Otázka číslo 8, která je zpracována v grafu byla zaměřena na sociální sítě obce Polešovice v oblasti krizového řízení, tedy zda by občané ocenili, kdyby na platformu, například Facebook, byly umístěny nejen informace o připravenosti na mimořádné události, ale také informace o samotných událostech, jako mohou být dopravní nehody, havárie nebo také informace o výjezdech JSDHO. Až 150 obyvatel obce uvedlo, že by o tento druh aktivity mělo zájem, 23 z 201 respondentů uvedlo, že takové informace na sociální sítě nepatří a 28 osob označilo odpověď „Nepoužívám sociální sítě“.

Otázka číslo 9: Máte ve svém domě/bytě nebo poblíž prostor, kam byste se v případě potřeby mohli ukrýt?

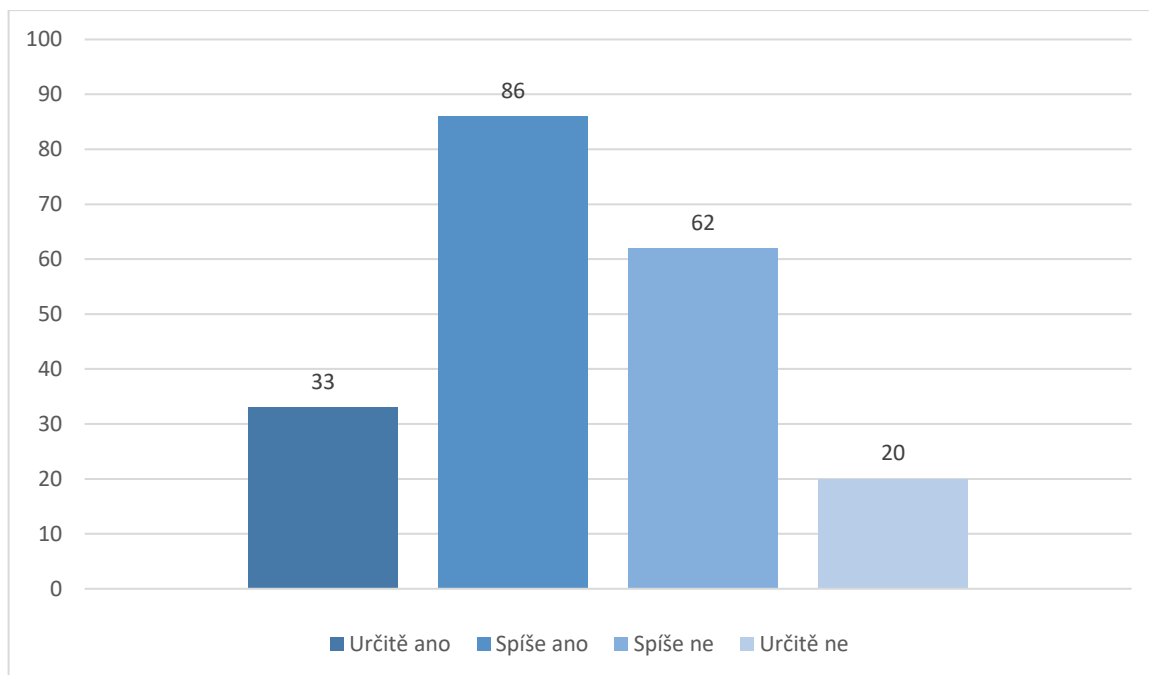
Graf 9 Možnost ukrytí obyvatel obce Polešovice (vlastní zpracování)

Záměrem Otázky číslo 9 bylo zjištění, zda má či nemá dotázaná část obyvatelstva obce Polešovice možnost se ukrýt v případě mimořádné události nebo jestli nad takovou situací, která může nastat, vůbec přemýšlí. 72 obyvatel označilo, že v případě potřeby se mají kde ukrýt. 40 osob uvedlo, že takový prostor v blízkosti svého domu nemají a 89 respondentů o žádném úkrytu nemají povědomí a pravděpodobně se ani nikdy nezajímali.

Otázka číslo 10: Máte ve svém domě/bytě dostatečné zásoby trvanlivých potravin a pitné vody?

Graf 10 Zásoby trvanlivých potravin obyvatel obce Polešovice (vlastní zpracování)

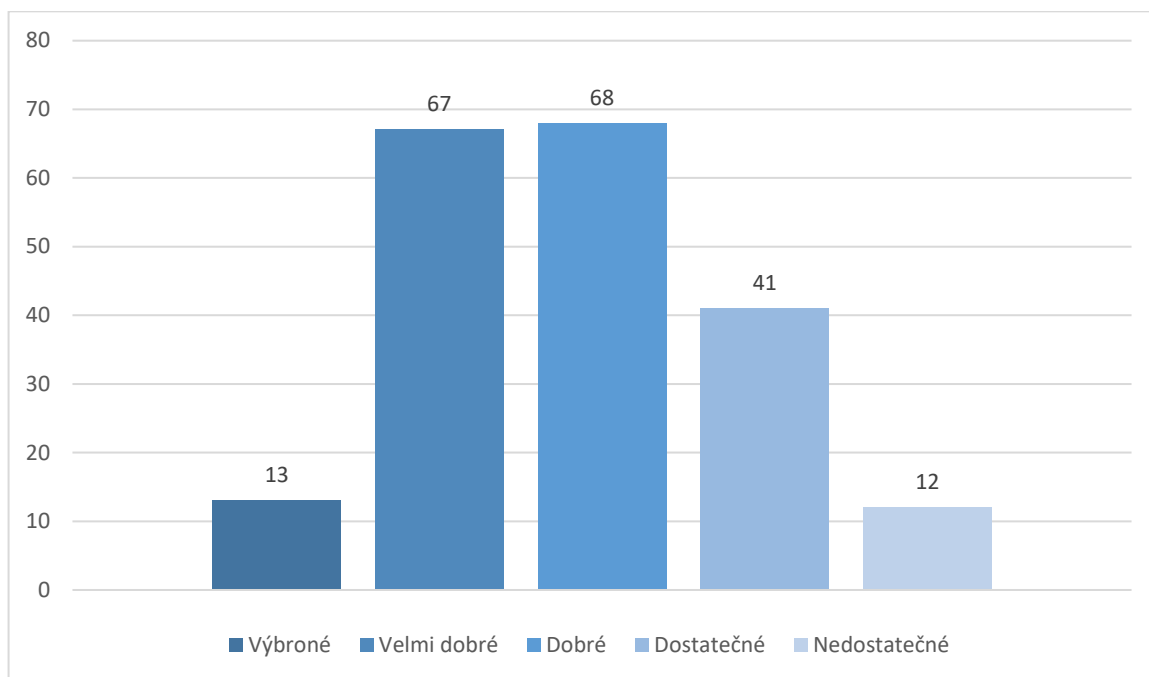
Aktuálně je doba poměrně příznivá, a tak není problém dle své volby navštívit jakýkoliv obchod nebo obchodní dům, ale celý svět zažil situaci, kdy to možné nebylo a mnoho obyvatel na to nebylo připraveno. Proto měla Otázka číslo 10 za úkol zjistit, zda má obyvatelstvo ve svém obydlí dostatečné zásoby trvanlivých potravin. Otázka byla opatřena podotázkou, která definovala, že pojem „Dostatečné zásoby“ by měly pokrýt deset dní při nouzovém přežití. Je příjemně překvapující, že 138 z 201 respondentů doma uchovává dostatečné zásoby těchto potravin. 63 osob uvedlo, že zásoby pro své domovy nevytváří. Nemusí se jednat pouze o bombové útoky nebo pandemii, aby se obyvatelstvo dostalo do situace, kdy domácnost bude potřebovat přežít více, než alespoň 5 dnů bez opuštění domovů, může se tak stát například při úniku nebezpečných látek do okolí nebo antropogenního či naturogenního důvodu. Zásoby pitné vody mohou být tvořeny jak vodou balenou, tak vodou ze studní.

Otázka číslo 11: Máte ve svém bydlení dostatečné zásoby léků a lékařských potřeb?

Graf 11 Zásoba léků a lékařských potřeb obyvatelstva obce Polešovice (vlastní zpracování)

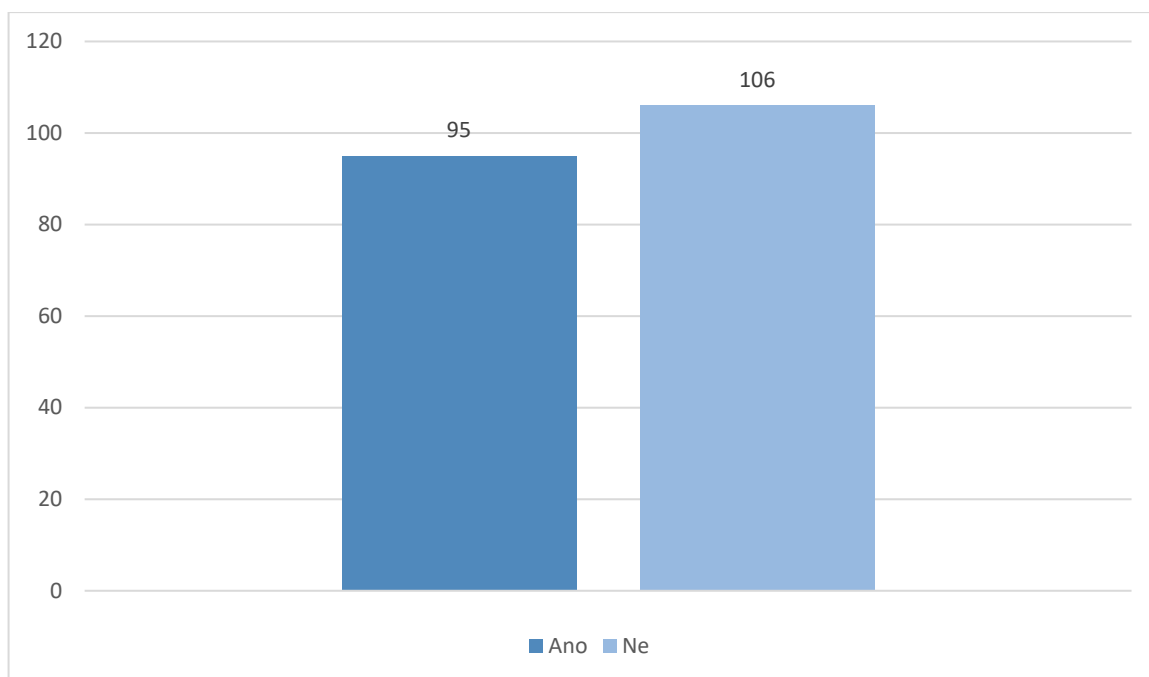
Mít připravenou domácnost je jeden úspěšných kroků k přípravě na mimořádné události. A jelikož je charakter těchto událostí především negativní, tedy ohrožuje majetek, životní prostředí a hlavně životy, je velmi důležité disponovat léky a lékařskými potřebami. Při otázce, zda respondenti mají ve svém bydlení dostatek těchto komodit vybralo 33 osob odpověď „Určitě ano“ a 86 osob zvolilo odpověď „Spíše ano“. Přesně 62 osob přiznalo, že dostatečnou zásobou léků a lékařských potřeb spíše nedisponují a 20 respondentů zvolilo odpověď „Určitě ne“.

Otázka číslo 12: Jak byste ohodnotili Vaše znalosti a dovednosti v rámci první pomoci a nouzového přežití v případě mimořádné události?

Graf 12 Ohodnocení vlastních znalostí a dovedností (vlastní zpracování)

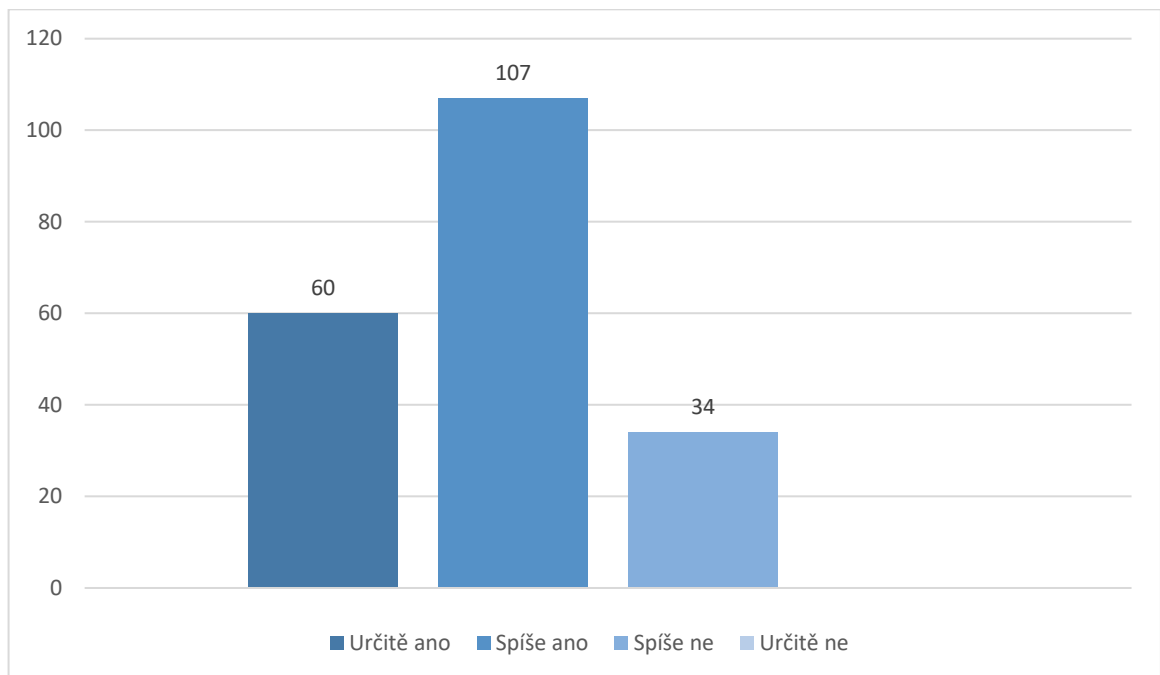
Otázkou číslo 12 měli respondenti hodnotit své znalosti a dovednosti v rámci první pomoci a nouzového přežití. Své znalosti a dovednosti jako „Výborné“ označilo 13 respondentů, 67 osob se ohodnotilo jako „Velmi dobré“. Nejvyššího počtu odpovědí, ačkoliv jen o jeden hlas, se však dočkalo hodnocení „Dobré“. Jako „Dostatečné“ své znalosti a dovednosti ohodnotilo 41 respondentů a 12 osob je shledalo jako „Nedostatečné“.

Otázka číslo 13: Absolvovali jste v minulosti branné cvičení nebo kurz přežití?

Graf 13 Počet absolventů branného cvičení a kurzu přežití (vlastní zpracování)

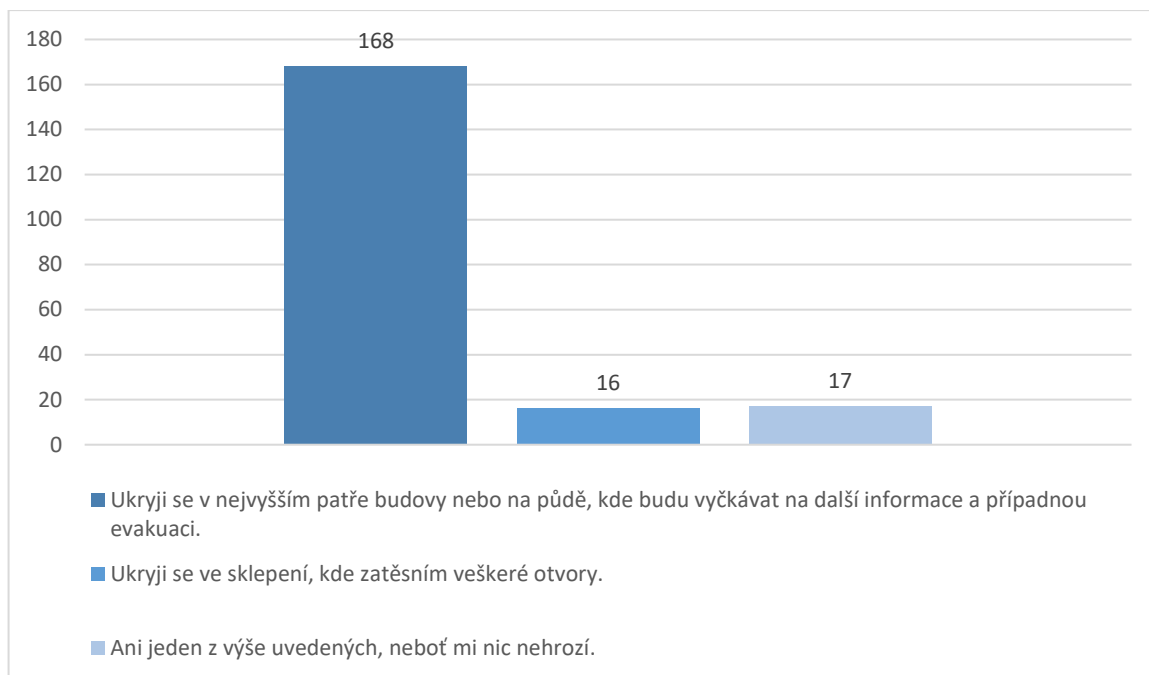
Graf 13 poukazuje na počet respondentů, kteří ve svém životě absolvovali branné cvičení nebo například kurz přežití. Z 201 respondentů označilo 95, že „Ano“ a 106 osob uvedlo, že se takových aktivit nikdy nezúčastnili.

Otázka číslo 14: Ocenili byste aktivity v obci, které by se týkaly přípravy na vybrané druhy mimořádných událostí?

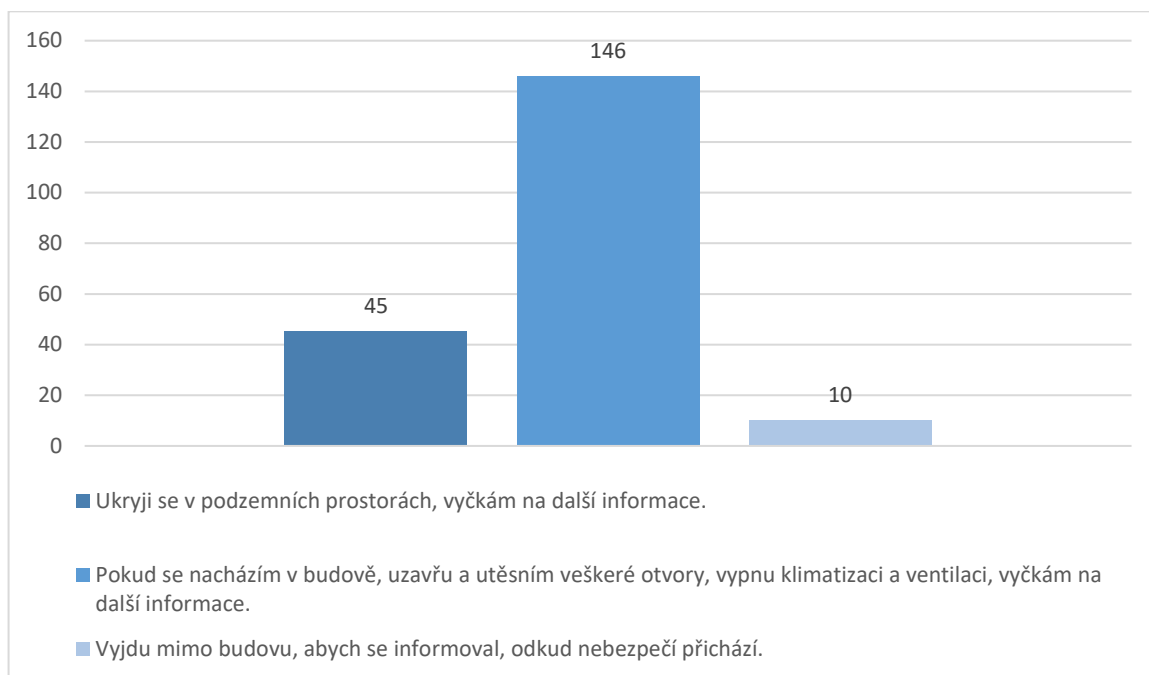
Graf 14 Zájem o aktivity pro přípravu na mimořádné události v obci (vlastní zpracování)

Otázka číslo 14 byla položena z důvodu, aby bylo zjištěno, zda obyvatelé mají zájem a chtějí podnikat kroky vpřed k lepší připravenosti na mimořádné události. Otázka byla dovysvětlena podotázkou, že by se mohlo jednat například o organizaci dětského dne, branného běhu nebo také tábora, který by byl na tato témata zaměřen. Z 201 respondentů označilo 107 odpověď „Určitě ano“, což by mohlo vést k úspěchu v případě skutečné organizace akce. Dále označilo 60 osob, že by o tyto akce spíše stáli a 34 respondentů zvolilo odpověď „Spíše ne“. Možnost odpovědi „Určitě ne“ nebyla vyplněna ani jedenkrát.

Otázka číslo 15: Jaký postup zvolíte, dostanete-li informaci o blížící se povodni?

Graf 15 Chování obyvatelstva obce Polešovice v případě povodně (vlastní zpracování)

Cílem předposlední otázky bylo zjištění, jak by respondenti reagovali v případě vzniku mimořádné události v podobě povodně. K výběru byly tři odpovědi. První a zároveň správnou odpověď zvolilo 168 respondentů, což je velmi dobře. 16 osob zvolilo odpověď, že by se v případě obdržení informace o blížící se povodni ukrylo ve sklepení a zatěsnilo by veškeré otvory, což není vhodné řešení, neboť právě nízko umístěné prostory, jako jsou sklepení a suterény jsou zatopeny jako první. Dále by mohlo vlivem utěsněných nebo zabarikádovaných otvorů dojít ke komplikacím při útěku nebo evakuaci. Poslední možnost, jaký postup zvolit byla “Ani jeden z výše uvedených, neboť mi nic nehrozí.“. Tato odpověď byla označena celkem 16 respondenty.

Otázka číslo 16: Jaký postup zvolíte, dostanete-li informaci o úniku nebezpečných látek?

Graf 16 Chování obyvatelstva obce Polešovice v případě úniku nebezpečných látek
(vlastní zpracování)

I tato otázka byla zaměřena na znalosti obyvatelstva v rámci chování při konkrétních mimořádných událostech. Tentokrát se týkala mimořádné události v důsledku úniku nebezpečných látek. Ze tří možností vybralo 45 respondentů možnost „Ukryji se v podzemních prostorách a vyčkám na další informace.“, což ale není nejlepší varianta, neboť právě při úniku nebezpečných látek je vhodné zdržovat se v budovách s vyššími patry, proto je ideální odpovědí „Pokud se nacházím v budově, uzavřu a utěsním veškeré otvory, vypnu klimatizaci a ventilaci, vyčkám na další informace.“, kterou zvolilo 146 respondentů. Odpověď „Vyjdu mimo budovu, abych se informoval/a, odkud nebezpečí přichází.“ zvolilo 10 respondentů. Celkový stav odpovědí je celkem uspokojivý, nejvíce respondentů vybralo právě správnou odpověď.

9 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

Dotazníkového šetření se zúčastnilo 201 respondentů z obce Polešovice. Nejvíce zastoupenou věkovou kategorií (30 %) byla skupina lidí ve věku 19-30 let. Dále dotazník vyplnilo 25 % respondentů ve věku 31-45 let, 19 % osob ve věku 46-60 let a 16 % dotazovaných se vyskytovalo ve věku 15-18 let. Milé překvapení spočívalo v počtu respondentů nad 61 let, který činil 10 % z celkového kalkulu. Nejvíce zastoupenými osobami byli pracující lidé (58 %). Nejvyšším dosaženým vzděláním přesně poloviny respondentů bylo středoškolské. Až 63 % respondentů uvedlo, že jak se mají chovat při mimořádných událostech se dozvěděli na základní škole, což by mohlo být považováno za velmi pozitivní, neboť čím dříve jsou tyto informace dětem poskytnuty, tím lépe mohou být připraveny na mimořádné události.

Z možností mimořádných událostí, které mohou dle obyvatelstva vzniknout na území obce Polešovice byl nejčastěji označen „Požár“, který označilo 92 % respondentů. Odhad je reálný, neboť 39 % výjezdů JSDHO tvoří právě požáry. Další hrozbu představuje „Povodeň“, kterou zvolilo 73 % občanů. 60 % respondentů se obává „Krupobití“, 56 % označilo za možnou hrozbu „Únik nebezpečných látek“ a v neposledních řadách byl nejvíce voleny možnosti „Zhářství“ (52 %) a „Tornádo“ (48 %). Více, než polovina odpovídajících (51 %) neví, zda se jejich dům či byt nenachází v povodňovém plánu jako „Ohrožený objekt“, zbylých 41 % respondentů uvedlo, že vědí, zda je nebo není jejich bydlení označeno jako „Ohrožený objekt“, dalo by se tedy domnívat, že Povodňový plán obce buď četli nebo se o tyto skutečnosti alespoň zajímali. Otázka číslo 7 odhalila, že dohromady 76 % dotazovaných je spokojená s informovaností o uplynulých mimořádných událostech v obci. 24 % osob z celku by ocenilo více informací. V rámci pokroků a digitalizace úřední desky a dřívějších informačních nástěnek jsou informace k obyvatelstvu často směřovány formou sociálních sítí, v tomto důsledku by 75 % respondentů ocenilo, kdyby byly touto cestou sdělovány i informace v rámci krizového řízení. 14 % osob sociální síť nepoužívá a zbylých 11 % si myslí, že tyto informace na síť nepatří. V rámci ukrytí obyvatelstva byla položena otázka, zda respondenti mají možnost se v případě potřeby ukrýt a 36 % osob tuto možnost má, 20 % žádným takovým prostorem nedisponují a až 44 % neví a ani se nikdy nezajímalo. Otázky číslo 10 a 11 byly zaměřeny na připravenost domácností na mimořádné události. 69 % respondentů disponuje dostatečnými zásobami potravinami a 16 % dotazovaných s jistotou disponuje dostatečnými zásobami léků a lékařských potřeb, 43 % respondentů označilo „Spíše ano“. Znalosti a dovednosti v rámci první pomoci

a nouzového přežití byly dotazovanými vyhodnoceny jako „Výborné“ (7 %), „Velmi dobré“ (33 %), „Dobré“ (34 %), „Dostatečné“ (20 %) a „Nedostatečné“ (6 %). V rámci zjišťování, zda respondenti absolvovali v minulosti branné cvičení nebo kurz přežití bylo v 47 % použito „Ano“ a v 53 % „Ne“. Aktivit , které by obsahovaly přípravu na mimořádné události by jistě uvítalo 30 % respondentů, 53 % by tyto aktivity spíše uvítalo a 17 % dotázaných označilo „Spíše ne“. Na otázky, jak postupovat při blížící se povodni a mimořádné události v důsledku úniku nebezpečných látek odpovědělo správně 84 % 73 % respondentů, což je hodnoceno pozitivně.

Celkově je obyvatelstvo informované poměrně dobře, praktická cvičení by mohla povýšit připravenost obyvatelstva obce Polešovice na mnohem vyšší úroveň. Jako nejvíce znepokojující částí dotazníkového šetření by mohla být vyhodnocena otázka ukrytí obyvatelstva.

10 HODNOCENÍ RIZIK

Posoudit a vyhodnotit zdroje rizik je možné pomocí metody „PNH“. Jedná se o polokvantitativní metodu, která jednotlivá rizika zaznamenává dle míry pravděpodobnosti možných následků a názoru hodnotitele. Jednotlivá rizika vycházejí jak z výsledků dotazníkového šetření, tak ze seznamu výjezdů JSDHO a protokolu o kontrole obce.

10.1 Metoda „PNH“

Písmenem „P“ je odhadnuta pravděpodobnost, která určuje míru reálnosti vzniku uvažovaného nebezpečí. Písmeno „N“ označuje pravděpodobnost následků, nebo také závažnost nebezpečí. Pomocí písmena „H“ je definován počet ohrožených osob, čas působení, ohrožení, stav objektů a podobně. Všechny tyto faktory jsou hodnoceny stupnicí 1 až 5. Celkového hodnocení rizika, které je označováno písmenem „R“, lze dosáhnout součinem výše zmíněných tří písmen, které jsou ohodnoceny číslem ze stupnice.

Tabulka 3 Stupnice pravděpodobnosti vzniku (vlastní zpracování)

Pravděpodobnost vzniku „P“	Stupnice
Nahodilá	1
Nepravděpodobná	2
Pravděpodobná	3
Velmi pravděpodobná	4
Trvalá	5

Tabulka 4 Stupnice možných následků(vlastní zpracování)

Možné následky ohrožení „N“	Stupnice
Lehká zranění	1
Zranění vyžadující ošetření	2
Zranění vyžadující lékařský zákrok	3
Zranění s trvalými následky	4
Smrtelná zranění	5

Tabulka 5 Stupnice názoru hodnotitele (vlastní zpracování)

Názor hodnotitelů „H“	Stupnice
Zanedbatelná míra nebezpečí a ohrožení	1
Nízká míra nebezpečí a ohrožení	2
Středně velká míra nebezpečí a ohrožení	3
Vysoká míra nebezpečí a ohrožení	4
Velmi vysoká míra nebezpečí a ohrožení	5

Tabulka 6 Analýza rizik metodou „PNH“ (vlastní zpracování)

Identifikace nebezpečí	Vyhodnocení závažnosti rizika				Bezpečnostní opatření
	P	N	H	R	
Požár	2	3	2	12	Opuštění objektu, použití hasicího přístroje, přivolání příslušníků HZS.
Povodeň	3	3	2	18	Bezpečné ukrytí, zajištění majetku, příprava evakuačního zavazadla.
Epidemie	1	2	4	8	Dodržování pokynů a karantény.
Krupobití	3	1	1	3	Bezpečné ukrytí.
Únik nebezpečných látek	2	3	4	24	Bezpečné ukrytí, použití prostředků improvizované ochrany.
Tornádo	1	2	5	10	Bezpečné ukrytí, realizace větrolamů.
Sesuvy půdy	3	1	3	9	Vyhýbání se porušeným povrchům.

10.2 Vyhodnocení analýzy „PNH“

Pro posouzení rizik bylo vybráno sedm rizik, která vzešla z dotazníkového šetření dle obyvatelstva, seznamu výjezdů JSDHO a protokolu o kontrole obce. Pomocí polo-kvalitativní metody „PNH“ byla určena míra rizika u všech vybraných mimořádných událostí viz tabulka 6.

Jako mírné riziko byla vyhodnocena hrozba v podobě požáru a povodně. Epidemie, tornádo a sesuvy půdy svými číselnými hodnotami dosáhly na akceptovatelná rizika, naopak nežádoucím rizikem byl vyhodnocen únik nebezpečných látek. Jistě by bylo možné oponovat, že právě tyto hrozby mohou představovat významnější, nebo naopak nižší riziko, záleží proto také na rozsahu a délce trvání konkrétní události v konkrétním místě či oblasti. Krupobití bylo vyhodnoceno jako bezvýznamné riziko.

11 NÁVRHOVÁ ČÁST

Posledním z cílů této bakalářské práce je návrhová část, jejímž úkolem je definovat mezery v rámci připravenosti obyvatelstva obce Polešovice. Návrhy, jak zlepšit připravenost a tím zmírnit následky mimořádných událostí, budou vycházet především z výsledků dotazníkového šetření, statistiky výjezdů JSDHO a výsledků metody „PNH“.

Jedním z návrhů, který vyplývá z dotazníkového šetření, je fakt, že drtivá většina obyvatelstva obce se dozvídá o chování při mimořádných událostech již na základní škole, je tedy třeba právě v tomto školním zařízení klást důraz na problematiku ochrany obyvatelstva. Mohlo by se jednat o formu přednášení pedagogem, hry či dokonce zanesení této problematiky do některého z již existujících předmětů. Základní školou by však toto téma nemělo skončit, proto by bylo vhodné mladistvé dále vzdělávat ať už na střední škole nebo kdekoli jinde. Vhodnou formou vzdělávání by také mohla být tvorba takzvaných „Reels“ videí, což jsou krátká, velmi populární videa. Obsahují pouze stěžejní obsah, mohou být vtipná a mají nekonečně mnoho možností vzhledu, šablon a použití. Navíc se jedná o velmi jednoduchý způsob tvorby, kterou ovládá téměř každý z Generace Z. Mohlo by tak dojít ke spojení příjemného s užitečným.

Vzdělávání v oblasti ochrany obyvatelstva však nesouvisí pouze s dětmi, neboť právě dospělé osoby zodpovídají za životy svých dětí. Řešením, jak dovedlat již dospělé osoby, by mohly být přednášky, soutěžní dny pro děti i dospělé v rámci obce nebo podávání důležitých informací skrze brožury či letáčky.

Jako již téměř každá obec i Polešovice disponují vlastní sociální sítí Facebook. Z provedené analýzy v této bakalářské práci však vyšlo najevo, že občané Polešovic postrádají na této platformě informace v rámci krizového řízení, nebo také informace o uplynulých mimořádných událostech. Spousta mladých občanů obce používá i sociální síť Instagram, pokud by i tento způsob měl zvýšit informovanost obyvatelstva, tak by jistě stálo za zvážení zřízení právě této platformy.

Jako dalším nedostatkem se ukázala neinformovanost obyvatelstva v rámci nouzového ukrytí, z provedené analýzy vyšlo najevo, že část občanů zkrátka neví, kam se schovat, nebo je to aktuálně ani zajímá, což by mohlo mít velmi špatný dopad při vzniku mimořádné události, která by si právě ukrytí žádala. Proto by bylo vhodné zpracovat a uveřejnit plán, který by tyto aktivity jasně popsal.

Dalším návrhem pro zlepšení připravenosti obyvatelstva obce Polešovice na mimořádné události by mohlo být individuální zpracování Nouzového plánu přežití pro každou rodinu. Pro co nejvyšší počet zpracování takových plánů členy rodiny by mohl být vytvořen workshop například v prostorách Sokolovny, či školy, kde by občané získávali informace, jak tento plán vytvořit. Workshop by disponoval i praktickou částí.

Neposledním a velmi zásadním zlepšením by mohla být obecná informovanost obyvatelstva o mimořádných událostech, které na území obce mohou vzniknout. Z dotazníkového šetření vyšlo najevo, že na mnohé reálné události obyvatelstvo buď není připraveno nebo o nich vůbec neví. Proto by bylo vhodné uvést informace o těchto událostech na viditelná místa, jako jsou nástěnky a podobně, nebo uveřejnění těchto informací například v obecních novinách pod názvem „Polešovskej přesek“, které se v obci těší oblíbenosti a není tak pochyb, že by k informacím nikdo nepřišel.

Dalším krokem na cestě za bezpečnějším životem v obci, by mohla být spolupráce se spolky na území obce Polešovice. Návrh spočívá ve spojení sil vedení obce, Skautského střediska Jantar a Jednotky sboru dobrovolných hasičů. Spoluprací mezi těmito spolky by mohly vzniknout jedinečné akce s edukativním přesahem, a především komplexní pohled na stav připravenosti obyvatel obce.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla věnována tématu připravenosti obyvatel obce Polešovice na mimořádné události. Hlavním cílem této práce bylo analyzovat současný stav schopnosti obyvatel reagovat na vznik vybraných mimořádných událostí a analyzovat rizika, která se v obci vyskytují, popsat problematiku ochrany obyvatelstva a mimořádných událostí, a to včetně právního rámce. Souvisejícím cílem bylo vytvoření návrhových opatření, která by mohla pomoci se zmiňovanou problematikou.

Z provedených výzkumných metod bylo zjištěno, že největšími riziky pro obec jsou úniky nebezpečných látek a povodně, které se s přívalovými dešti objevují poměrně často. Největší nebezpečí vyplývá především pro obyvatele objektů, které jsou v povodňovém plánu značeny jako ohrožené. Dalším rizikem jsou sesuvy půdy, jež jsou na území evidovány. Jsou aktivně sledovány, ale kvůli povaze geologického podloží v katastru obce je nutné být na pozoru při navštěvování svahovitých ploch a hornatin. Na základě dotazníkového šetření a následného vyhodnocení rizik bylo zjištěno, že některé druhy mimořádných událostí nepředstavují tak velké riziko, jako předpokládala řada respondentů. Konkrétním příkladem může být krupobití.

Přes některé nedostatky je celková míra připravenosti obyvatel obce Polešovice na mimořádné události hodnocena spíše pozitivně. Největší nedostatky byly shledány v neinformovanosti obyvatel o místech ukrytí v rámci obce Polešovice. Tato informace vyplynula z dotazníkového šetření. Za další nedostatek byla označena neznalost obyvatel dokumentu „Povodňový plán Městyse Polešovice“. Dále bylo zjištěno, že obyvatelstvo o informace v rámci krizového řízení stojí, ale musí být zvolen vhodný způsob podání informací, který souvisí s moderní společností a používáním například sociálních sítí. V rámci praktické části práce byla vytvořena návrhová opatření.

Nedílnou součástí ochrany obyvatelstva je varování a vyzoomění obyvatelstva. Obec Polešovice je dostatečně pokryta koncovými prvky varování, jimiž právě tyto aktivity, v případě vzniku mimořádné události, probíhají. V případě jakéhokoli narušení těchto elektronických prvků, jsou v záloze jiné formy varování. V tomto ohledu neexistuje překážka, která by znemožňovala varování obyvatel.

Cíle bakalářské práce jsou považovány za naplněné. Pomocí použití odborné literatury a internetových zdrojů byla popsána problematika ochrany obyvatelstva a mimořádných událostí. Současný stav připravenosti obyvatel obce Polešovice byl analyzován a popsán.

Byla provedena analýza rizik, a především byla vytvořena návrhová opatření pro danou problematiku.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BLAŽEK, Jiří, 2014. *Historie a současnost civilní obrany, civilní ochrany a ochrany obyvatelstva* [online]. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: <https://www.vzdelavani-dh.cz/publicCourse?id=61&head=132&subhead=340>

ČESKO, 1993. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

ČESKO, 1998. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

ČESKO, 2002. Vyhláška č. 380/2002 Sb., Vyhláška Ministerstva vnitra k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-380>

ČESKO, 2001 b. Vyhláška č. 328/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva vnitra o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-328>

ČESKO, 2001 c. Vyhláška č. 247/2001 Sb., Vyhláška Ministerstva vnitra o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-247>

ČESKO, 2015. Zákon č. 320/2015 Sb., Zákon o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>

ČESKO, 2000 b. Zákon č. 241/2000 Sb., Zákon o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-241>

ČESKO, 2000 a. Zákon č. 239/2000 Sb., Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

ČESKO, 2008. Zákon č. 273/2008 Sb. Zákon o Policii České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>

ČESKO, 2001 a. Zákon č. 254/2001 Sb., Zákon o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-254>

ČESKO, 2011. Zákon č. 374/2011 Sb., Zákon o zdravotnické záchranné službě. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>

ENVIPARTNER, S.R.O., 2022. *POVODŇOVÝ PLÁN MĚSTYSE POLEŠOVICE* [online]. In: . Polešovice, s. 94 [cit. 2024-04-15].

FIALA, Miloš, Josef VILÁŠEK a David VONDRÁŠEK, 2014. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 190 s. ISBN 978-80-246-2477-8.

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, 2023. *Jednotky požární ochrany* [online]. [cit. 2023-12-23]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, 2023. *O nás: Základní informace* [online]. [cit. 2023-12-23]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/o-nas-zakladni-informace-zakladni-informace.aspx>

HADDOW, George D.; BULLOCK, Jane A. a COPPOLA, Damon P., 2020. *Introduction to emergency management*. 7. Oxford: Butterworth-Heinemann. ISBN 978-0-12-817139-4.

HRADIL, Jaroslav et al., 2018. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 142 s. ISBN 978-80-7454-774-4.

HZS, 2023. *Chronologická geneze civilní ochrany: Ochrana obyvatelstva v historii po současnost* [online]. Praha [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: http://www.hzsmsk.cz/sklad/kraoo/vyvoj_co.htm

HZSČR, © 2024. *Krizové stavy* [online]. [cit. 2024-04-23]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/web-krizove-rizeni-a-cnp-krizove-stavy-krizove-stavy.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

HZSČR, 2023. *Působnost: Záchraný útvar HZS ČR má celorepublikovou působnost.* [online]. [cit. 2023-12-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pusobnost.aspx>

JANURA, Josef, 2018. *Základní rozdělení mimořádných událostí. Hradec Králové* [online]. [cit. 2024-03-27]. Dostupné z: <https://www.hradeckralove.org/zakladni-rozdeleni-mimoradnych-udalosti/d-55383>

KOTÍKOVÁ, Martina, 2021. *Integrovaný záchraný systém (IZS) v ČR a jeho srovnání s obdobnými záchranými systémy ve vybraných státech EU.* Plzeň. Dostupné také z: <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/43389/1/DIPLOMOVA%20PRACE%20-%20Bc.%20Martina%20Kotikova.pdf>. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Vedoucí práce JUDr. Tomáš Louda, CSc.

KRIZPORT, 2023. *Mimořádné události* [online]. [cit. 2024-03-28]. Dostupné z: <https://www.krizport.cz/ohrozeni/hrozby-v-jmk/mimoradne-udalosti>

KŘEHÁČEK, Jaroslav, 2019. *Protokol o kontrole obce* [online]. Polešovice, 6 s. [cit. 2024-04-10].

MAGISTRÁT MHP, © 2024. *Integrovaný záchraný systém* [online]. [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://bezpecnost.praha.eu/clanky/integrovaný-zachranny-system>

Mapy.cz, © 1996–2024. In: SEZNAM.CZ. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2024-04-23]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?source=muni&id=3318&ds=1&x=17.3467241&y=49.0300041&z=13>

MĚSTYS POLEŠOVICE, © 2024. *Historie* [online]. Polešovice, 2.4.2024 [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: <https://www.polesovice.cz/mestys/historie/>

MĚSTYS POLEŠOVICE, © 2024. *Podniky v městysu* [online]. [cit. 2024-04-23]. Dostupné z: <https://www.polesovice.cz/organizace/podniky-a-sluzby/podniky-v-mestysi/>

MVČR, 2016. *Informační servis: Ministerstvo vnitra České republiky.* [online]. [cit. 2023-12-07]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>

MVČR, 2023. *O nás: Prevence kriminality* [online]. [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>

MV-GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HZS, 2023. *Právní předpisy v oblasti ochrany obyvatelstva* [online]. [cit. 2023-12-17]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pravni-predpisy-v-oblasti-ochrany-obyvatelstva.aspx>

MVČR, 2016. *TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ, OCHRANY OBYVATELSTVA, ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOSTI A PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU* [online]. Praha [cit. 2023-12-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-rizeni-a-planovani-obrany-statu.aspx>

NEDĚLNÍKOVÁ, Hana, 2021. *STATISTICKÁ ROČENKA HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY 2020* [online]. Praha: MV-GŘ HZS ČR jako přílohu časopisu 112, (3) [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

NEDĚLNÍKOVÁ, Hana, 2024. *STATISTICKÁ ROČENKA HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY 2023* [online]. Praha: MV-GŘ HZS ČR jako přílohu časopisu 112, (3) [cit. 2024-04-10]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/statisticke-rocenky-hasicskeho-zachranneho-sboru-cr.aspx>

PALCR, Jiří, 2019. *Organizační struktura generálního ředitelství HZS ČR* [Online]. [cit. 2023-12-22].

POLICIE ČR, 2023. *O nás: Policie České republiky* [online]. [cit. 2023-12-23]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>

ŘEHÁK, David, Bohumír MARTÍNEK a Petra LEGIERSKÁ, 2019. *Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb*. 2. rozšířené vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství: Spektrum. ISBN 978-80-7385-220-7.

SLABÝ, Marek, 2014. Organizace a financování ZZS v České republice: Asociace zdravotnických záchranných služeb ČR. *Asociace zdravotnických záchranných služeb ČR* [online]. s. 29 [cit. 2023-12-23]. Dostupné z: https://www.azzs.cz/data/web/old_data/doc/ostatni/07%20-%20slab%C3%BD.pdf

STŘEDISKO JANTAR POLEŠOVICE, © 2024. *O středisku Jantar Polešovice* [online]. [cit. 2024-04-23]. Dostupné z: <https://jantar.skauting.cz/>

ŠENOVSKÝ, Pavel, 2015. *Bezpečnost občanů a rizika v území*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství: Spektrum, 146 s. ISBN 978-80-7385-172-9.

ŽÁKOVÁ, Markéta, 2015. *Útvary civilní ochrany v armádě v České republice od roku 1989* [Online]. České Budějovice, 71 s. Dostupné také z: https://dspace.jcu.cz/bitstream/handle/20.500.14390/22348/BP_-_Marketa_Zakova%2c_OO-CBRNE%2c_2015.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Ing. Libor Líbal.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CPO	Civilní protiletecká obrana
ČR	Česká republika
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JSDHO	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Lokalizace městyse Polešovice (Mapy.cz, © 1996–2024).....	30
---	----

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Věkové kategorie respondentů (vlastní zpracování)	35
Graf 2 Aktuální stav respondentů (vlastní zpracování)	36
Graf 3 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů (vlastní zpracování)	36
Graf 4 Základní informace o chování při mimořádných událostech (vlastní zpracování) ..	37
Graf 5 Druhy mimořádných událostí v obci Polešovice dle respondentů (vlastní zpracování)	38
Graf 6 Povědomí obyvatelstva o ohrožených objektech v obci (vlastní zpracování).....	39
Graf 7 Informovanost obyvatelstva ze strany obce (vlastní zpracování).....	40
Graf 8 Sociální síť obce a krizové řízení (vlastní zpracování)	41
Graf 9 Možnost ukrytí obyvatel obce Polešovice (vlastní zpracování)	42
Graf 10 Zásoby trvanlivých potravin obyvatel obce Polešovice (vlastní zpracování)	43
Graf 11 Zásoba léků a lékařských potřeb obyvatelstva obce Polešovice (vlastní zpracování)	44
Graf 12 Ohodnocení vlastních znalostí a dovedností (vlastní zpracování)	45
Graf 13 Počet absolventů branného cvičení a kurzu přežití (vlastní zpracování)	46
Graf 14 Zájem o aktivity pro přípravu na mimořádné události v obci (vlastní zpracování)	47
Graf 15 Chování obyvatelstva obce Polešovice v případě povodně (vlastní zpracování)...	48
Graf 16 Chování obyvatelstva obce Polešovice v případě úniku nebezpečných látek (vlastní zpracování).....	49

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Krizové stavy (vlastní zpracování)	27
Tabulka 2 Služby a podniky v městyse Polešovice (Městys Polešovice, © 2024).....	34
Tabulka 3 Stupnice pravděpodobnosti vzniku (vlastní zpracování).....	52
Tabulka 4 Stupnice možných následků(vlastní zpracování).....	52
Tabulka 5 Stupnice názoru hodnotitele (vlastní zpracování).....	53
Tabulka 6 Analýza rizik metodou „PNH“ (vlastní zpracování)	53

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Dotazníkové šetření

Příloha P II: Statistika výjezdů JSDHO

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Připravenost obyvatelstva obce Polešovice na mimořádné události

Dobrý den, chtěla bych Vás poprosit o chvíli Vašeho času.

Jedná se o dotazník, který by měl analyzovat stav připravenosti obyvatelstva obce Polešovice na mimořádné události.

1 Jaký je Váš věk?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- 15-18 let 19-30 let 31-45 let 46-60 let 61 a více let

2 Jaký je váš aktuální stav?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Student Pracující Senior

3 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Základní Středníškolské Vysokoškolské

4 Jak se chovat při vzniku mimořádných událostí jsem se dozvěděl/a hlavně:

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Na základní škole Na střední škole Na vysoké škole Informace tohoto druhu mi nikdy nebyly poskytnuty
 Jiná

5 Vyberte, jaké mimořádné události mohou, dle Vás, vzniknout na území obce Polešovice.

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu nebo více odpovědí*

☐ Sesuv půdy	☐ Únik nebezpečných látek	☐ Požár	☐ Povodeň	☐ Tornádo	☐ Krupobíť
☐ Erupce vulkánu	☐ Sněhová kalamita	☐ Žhářství	☐ Letecká katastrofa	☐ Železniční neštěstí	☐ Epidemie
☐ Epizootie					

6 Víte, zda je Váš dům/byt v povodňovém plánu obce označen jako „Ohrožený objekt“?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Víím, že není. Víím, že je. Nevím.

7 Cítíte se dostatečně informováni o mimořádných událostech, ze strany obce?

Nápověda k otázce: *Například o ukončených výjezdech jednotek hasičů, o dopravních nehodách v obci a podobně.*

- Určitě ano Spíše ano Spíše ne Určitě ne

8 Sociální síť obce Polešovice jsou poměrně aktivní, ocenili byste zde i informace v rámci krizového řízení?

Nápověda k otázce: *Zejména informování o uplynulých mimořádných událostech, jako jsou dopravní nehody, požáry a jiné. Vyberte jednu odpověď*

- Ano, zajímám se o to. Ne, nepatří to tam. Nepoužívám sociální síť.

9 Máte ve svém domě/bytě nebo poblíž prostor, kam byste se v případě potřeby mohli ukrýt?

Nápověda k otázce: *Doporučení doběhová vzdálenost je maximálně 500-800 m. Vyberte jednu odpověď*

- Ano. Ne. Nevím, nikdy jsem se nezajímal/a.

10 Máte ve svém domě/bytě dostatečné zásoby trvanlivých potravin a pitné vody?

Nápověda k otázce: *Zásoby by měly pokrýt 10 dní při nouzovém přežití. Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne

11 Máte ve svém bydlení dostatečné zásoby léků a lékařských potřeb?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Určitě ano Spíše ano Spíše ne Určitě ne

12 Jak byste ohodnotili Vaše znalosti a dovednosti v rámci první pomoci a nouzového přežití v případě mimořádné události?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Výborné Velmi dobré Dobré Dostatečné Nedostatečné

13 Absolvovali jste v minulosti branné cvičení nebo kurz přežití?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ano Ne

14 Ocenili byste aktivity v obci, které by se týkaly přípravy na vybrané druhy mimořádných událostí?

Nápověda k otázce: *Mohlo by se tak jednat o organizaci dětského dne, branného běhu či tábor se zaměřením. Vyberte jednu odpověď*

- Určitě ano Spíše ano Spíše ne Určitě ne

15 Jaký postup zvolíte, dostanete-li informaci o blížící se povodni?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ukryji se v nejvyšším patře budovy nebo na půdě, kde budu vyčkávat na další informace a případnou evakuaci. Ukryji se ve sklepení, kde zatěsním veškeré otvory. Ani jeden z výše uvedených, neboť mi nic nehrozí.

16 Jaký postup zvolíte, dostanete-li informaci o úniku nebezpečných látek?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Ukryji se v podzemních prostorách, vyčkám na další informace. Pokud se nacházím v budově, uzavřu a utěsním veškeré otvory, vypnu klimatizaci a ventilaci, vyčkám na další informace. Vyjdu mimo budovu, abych se informoval, odkud nebezpečí přichází.

PŘÍLOHA P II: STATISTIKA VÝJEZDŮ JSDHO

Přehled událostí

Období: 01.01.2015 00:00 - 30.04.2024 23:59

ID udál.	Evid.č.ud.	Typ - podtyp události	Adresa	OD	DO	DD,HH:MM:SS
936435072	7215000976	ZACHRANA OSOB A ZVIRAT-#	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice	01. 04. 2015 19:30:13	01. 04. 2015 20:38:45	0, 01: 08: 32
996685072	7215001796	POZAR-#	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice	13. 06. 2015 17:10:52	13. 06. 2015 18:40:00	0, 01: 29: 08
1038792072	7215003204	POZAR-DOPRAVNÍ PROSTREDKY	Uherské Hradiště, Polešovice	26. 08. 2015 18:21:23	26. 08. 2015 20:28:02	0, 02: 06: 39
1053761072	7216002648	TECHNICKA POMOC-ODSTRANENI NEBEZPECNYCH STAVŮ	Uherské Hradiště, Polešovice	01. 07. 2016 18:31:21	01. 07. 2016 20:53:30	0, 02: 22: 09
1056619072	7216002990	POZAR-POLNI POROST, TRAVA	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice	27. 08. 2016 17:37:36	27. 08. 2016 21:01:58	0, 03: 24: 22
1061921072	7216004332	POZAR-POPELNICI, KONTEJNER	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 584	09. 12. 2016 03:22:10	09. 12. 2016 08:56:20	0, 05: 34: 10
1079943072	7217005906	POZAR-NIZKE BUDOVY	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 100	01. 12. 2017 22:59:31	02. 12. 2017 00:44:51	0, 01: 45: 20
1085661072	7218001352	POZAR-POLNI POROST, TRAVA	Uherské Hradiště, Polešovice	07. 04. 2018 19:28:10	07. 04. 2018 21:06:49	0, 01: 38: 39
1088999072	7218002574	TECHNICKA POMOC-ODSTRANENI STROMU	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice	12. 06. 2018 04:39:33	12. 06. 2018 11:24:11	0, 06: 44: 38
1093123072	7218004187	ZACHRANA OSOB A ZVIRAT-Z HLOUBKY	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 496	28. 08. 2018 10:37:58	28. 08. 2018 11:42:14	0, 01: 04: 16
1102985072	7219001017	POZAR-POLNI POROST, TRAVA	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 766	04. 03. 2019 19:39:28	04. 03. 2019 20:22:59	0, 00: 43: 31
1104534072	7219001374	POZAR-LESNI POROST	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice	23. 03. 2019 15:21:28	23. 03. 2019 17:51:47	0, 02: 30: 19
1111252072	7219004085	POZAR-SHROMAZDISTE OSOB	Uherské Hradiště, Polešovice	21. 06. 2019 16:01:22	21. 06. 2019 18:47:12	0, 02: 45: 50
1111302072	7219004109	TECHNICKA POMOC-ODSTRANENI NEBEZPECNYCH STAVŮ	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 485	22. 06. 2019 15:00:45	22. 06. 2019 17:28:00	0, 02: 27: 15
1111668072	7219004255	POZAR-POLNI POROST, TRAVA	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 227	28. 06. 2019 10:07:25	28. 06. 2019 13:19:38	0, 03: 12: 13
1115178072	7219005848	TECHNICKA POMOC-LIKVIDACE OBTIZNEHO HMYZU	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 550	28. 08. 2019 19:34:43	28. 08. 2019 22:59:35	0, 03: 24: 52
1131477072	7220004906	TECHNICKA POMOC-LIKVIDACE OBTIZNEHO HMYZU	Uherské Hradiště, Polešovice	05. 08. 2020 10:07:58	05. 08. 2020 11:05:42	0, 00: 57: 44
1132355072	7220005349	TECHNICKA POMOC-SPOLUPRACE SE SLOZKAMI IZS	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 750	23. 08. 2020 19:21:36	23. 08. 2020 22:53:11	0, 03: 31: 35
1132408072	7220005379	TECHNICKA POMOC-LIKVIDACE OBTIZNEHO HMYZU	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 683	24. 08. 2020 19:16:20	24. 08. 2020 19:50:32	0, 00: 34: 12
1149022072	7221004536	TECHNICKA POMOC-ODSTRANENI NEBEZPECNYCH STAVŮ	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 449	24. 08. 2021 16:30:23	24. 08. 2021 18:46:58	0, 02: 16: 35
1159516072	7222002576	TECHNICKA POMOC-ODSTRANENI NEBEZPECNYCH STAVU	Uherské Hradiště, Polešovice	14. 04. 2022 18:09:11	14. 04. 2022 20:14:44	0, 02: 05: 33
1161057072	7222003600	TECHNICKA POMOC-MONITORING	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 780	18. 05. 2022 10:36:59	18. 05. 2022 13:59:10	0, 03: 22: 11
1164022072	7222005529	POZAR-LESNI POROST	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice	17. 07. 2022 17:10:44	17. 07. 2022 18:39:06	0, 01: 28: 22
1164769072	7222006002	JINE, ZATIM NEURCENO-ZATIM NEURCENO	Uherské Hradiště, Polešovice	29. 07. 2022 18:06:59	29. 07. 2022 18:59:24	0, 00: 52: 25

Přehled událostí

ID udál.	Evid.č.ud.	Typ - podtyp události	Adresa	OD	DO	DD,HH:MM:SS
1168608072	7222008471	PLANY POPLACH-PLANY POPLACH	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice	27. 10. 2022 18:34:06	27. 10. 2022 19:45:43	0 , 01 : 11 : 37
1171649072	7223000155	DOPRAVNÍ NEHODA-LETECKA	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice	07. 01. 2023 13:58:29	07. 01. 2023 18:51:24	0 , 04 : 52 : 55
1175502072	7223002626	ZACHRANA OSOB A ZVIRAT-AED	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 280	13. 04. 2023 20:32:50	13. 04. 2023 21:23:52	0 , 00 : 51 : 02
1187434072	7223010096	DOPRAVNÍ NEHODA-SE ZRANENIM	Uherské Hradiště, Polešovice, Polešovice 242, Budova úřadu městyse Polešovice	16. 12. 2023 18:17:02	16. 12. 2023 19:25:19	0 , 01 : 08 : 17

